

Három milliárd

A köztisztviselők, a nyugdíjasok sehol egy kultur-országban sem foglalkoznak az állam pénzügyi műveleteinek tanulmányozásával. ha csak aktiv hivatali beosztásuk nem teszi ezt számukra mulhatatlanul szükségessé. A kormány bel- és külföldi pénzügyi tranzakciói és kölcsöntárgyalásai érdekelhetik az ország kereskedőit, vállalkozóit, bankárait, esetleg tőkepénzeseit, de sohasem tartoztak a tisztviselő-osztály érdeklődésének téma-körébe. Hiszen minden köztisztviselő előtt csak egy cél és egy kötelesség lebegett: az, hogy lelkiismeretesen ellássák kijelölt munkakörüket. A többi a felettes hatósági vezetők s így végeredményben a kormány dolga volt. Az a köztisztviselő, aki főnökei meglepedésére látta el hivatali teendőit, bizonyos lehetett benne, hogy a neki járó fizetést a hónapnak egy bizonyos napján, minden körülmények között megkapja.

Ez a világ, tudjuk, alaposan megváltozott. Ma a nyugdíjasok, a köztisztviselők egyforma processziókba verődve, járják a közigazgatási és a pénzügyi hatóságok nehéz kálváriáit. Boldog az a köztisztviselő, akinek csak egy-két havi járandósággal tartozik az államkincstár, de ki vigasztalja a nyugdíjasok nyomorba fulladó tömegeit? Akiknek jórésze már arra is erőtlenségre, hogy a hivatali lépcsők végeláthatatlan, dantei útjait járja, hónapokkal ezelőtt elmaradt és pár fillérre olvadt járandósága után...?

Nem az okos hangulatokeltés a célunk, amidőn mindezekre visszaemlékezünk. De hir jött Párisból, hogy Argetoianu pénzügyminiszternek sikerült a mai világpolitikai zürzavar közepette, három milliárdos kölcsönt kötni le az ország javára. Reméljük, hogy tényleg az ország javára, hiszen a kölcsön egyik milliárdját az állami jövedék bevételeivel, a másikat a petróleum-termés lekötésével fedezi le, míg a harmadik milliárdot rövidlejáratú kölcsönként kapjuk. Mindnyájan felfigyeltünk az „Echo de Paris” külpolitikai cikkirójának, a neves Pertinaznak feltűnéskeltő cikkére, mellyel a Párisba érkező pénzügyminisztert német-külpolitikai kapcsolatok gyanújába burkolta; de célját, az új román kölcsön meghusztítását, mégsem érte el vele. Amidőn ezt tudomásul vesszük, feléledő reménnyel gondolunk a köztisztviselők, a nyugdíjasok százezrekre menő nincstelen tömegeire, akiknek teljes kifizetését — elutazása előtt, — a külföldi kölcsön sorsától tette függővé Argetoianu.

Nos, lássuk: mi fog történni. Romániának a legnagyobb szegvéne, hogy saját alkalmazottait szemben hátralékban marad. Akár igaz a kölcsön híre, akár nem: az állam presztízse nem tűrheti tovább, hogy ebben a tekintetben példátlanul álljunk a többi kulturországok között. Ha most ezzel a külföldi pénzzel végre kiegyenlítik az állam tartozását a tisztviselőkkel és a nyugdíjasokkal szemben, soha többé nem szabad megtörténni, hogy a hűséges szolgálatukban megöregedett nyugdíjasok és az állam aktiv tisztviselői fénytelenül éhezzenek. Akármilyen rossz is legyen a kormány gazdálkodási elve, a fizetések és járandóságok visszatartásának furcsa módszerére nem vetemedhet senki az állam nagy családjában élő fixfizetéses tömegekkel szemben. Ha megtörténhetik ez, a közhivatalnok vagy éhhalálra, vagy — ami még ennél is rosszabb — lopásra kényszerül.

Az ország népeinek bizalmát eszkömpaltta Párisban Argetoianu. Rendben van. Meg is kapta érte a hárommilliárdot. Az ország közvéleménye azonban most bemutatja számára a nyugdíjasok és köztisztviselők teljes kifizetésére tett ígéretének személyi váltóját is: adós — fizess!

Megszilárdul a béke
Brüning kijelentései nyomán

Lehiggadt a háborus láz — „Franciaországnak le kell monania a jóvátételekről” — Anglia és az aranystandard — Benes különös terveze — Briand a jövő embere —

Megoldás előtt a francia kormányválság

Az a szellem, amely mintha 1914 jőlsimert vonásait viselte volna magán és amelyet a német kancellár kijelentései nyomán támadt lázban és izgalomban idéztek fel Európa politikai mágusai — foszladozni kezd: a párisi ucca, amelyen néhány nap előtt még „Guerre”-t kiáltott a francia polgár, már csendes és azoknak a plakátoknak, amelyek szintén a Németország elleni háborút követelték, már csak a foszlányai látszanak a párisi házak falain.

Magára eszmélt nemcsak a háborút követelő francia polgár, de talán a francia politikusoknak egy jórésze is. Néhány nappal Brüning kijelentése után, amely oly nagy konsternációt keltett francia politikai körökben, az izgalmas események után, mintha a megfontolás napjai következne. A hang is más, amelyet a francia sajtó penget, egy ismert francia politikus; egy volt miniszter német közgazdasági lapban a jóvátételek törlése mellett foglal állást és ez talán egyuttal a közeledést is jelenti. Annál is inkább, mivel az európai politikának egy tekintélyes része, így az angol kormány is, kardoskodik amellett, hogy könnyítsék meg Németország jóvátételi terheit.

A kitűnő újságíró

A horizont tehát tisztul és jelenleg olyan a helyzet, mintha Brüning kijelentése nem a háborút idézte volna fel — hanem a béke megszilárdításához járult volna hozzá.

Berlinből jelentik: A Börzenkurir közli Caillaux volt francia pénzügyminiszter levelét, amelyben megállapítja, hogy a bajok legtetején még mindig a jóvátételek kérdése áll. A volt miniszter annak a nézetének ad kifejezést, hogy kitűnő újságíró volt az, aki először javasolta, hogy Franciaországnak le kell monania a jóvátételekről. Ehelyett Németország és Franciaország gazdasági megállapodásokat kötnének mindkét fél meglepedésére.

Ismét Laval kapott megbízást a kormányalakításra

A francia kormányválság, amely szerves összefüggésben van Németország álláspontjával, szintén az érdeklődés központjában áll. Párisi jelentések szerint Doumer elnök ma egész nap folytatta tárgyalásait az új kormány alakítására vonatkozólag. Remélik, hogy ha Laval megbízást kap úgy estére még megalakul az új kormány. A Petit Parisien beavatott helyről úgy értesült, hogy Briand visszavonul a birtokára orvosai tanácsára. Ezt a hírt más helyről is megerősítik, azonban úgy vélik, hogy Briand visszavonulása inkább taktikai okokból történik és tulajdonképpen őt kell a jövő emberének tekinteni.

A radikális párt egyébként elhatározta, hogy a párt egyetlen tagja sem fogadhat el miniszteri tárcát az ujonnan alakítandó kormányban a párt hozzájárulása nélkül.

A pártvezérek közül ma délelőtt Herriot, Blum, Marin, a Demokrata Köztársasági Szövetség elnöke, valamint Laurence-Eynac jelent meg a köztársaság elnöke előtt kihallgatáson az Elyséeben. A politikusok általában annak a nézetüknek adtak kifejezést, hogy a válság lefolyása rövid lesz. Marin kijelentette, hogy a helyzet oly egyszerű, hogy a kormányválság

Ezzel kapcsolatban érdemes megemlíteni, hogy a világhírű angol professzor, Keynes, tegnap a hamburgi „Übersee-klub”-ban napjaink legfontosabb pénzügyi problémáiról tartván előadást, a következőket mondotta:

— Anglia letérése az aranystandardról áldás a világra nézve, mert az árak most újra a gazdaságilag egészséges szintre érhetik el. Még ebben az évben valószínűleg az országok egész sora fog letérni az aranyalapról és pedig mindenekelőtt Dél-Afrika, Németország és Hollandia.

Ami a jóvátételi és háborus tartozások problémáját illeti, Keynes úgy véli, hogy egyetlen angol polgár sincsen, aki nem kívánna ezek teljes eltörlesztését. Jelenleg ugyan alig van meg a politikai lehetőség, hogy ezeket a kérdéseket véglegesen rendezzék a lausannei konferencián, de az államférfiaknak minden erővel azon kell lenniük, hogy keresztülvigyék a moratórium meghosszabbítását egészen a politikai helyzet szanalásáig.

Benes azonban nem nagyon szolgálta a béke érdekeit akkor, amikor az Ouevreban cikket írt arról, hogy elgondolása szerint hogyan kellene Európát gazdasági szempontból csoportosítani. Elgondolásának politikai célzata kitunik abból is, hogy ennél a csoportosításnál Németországot teljesen elszigetelten képzei el. A cikk szerint egyébként Európa öt gazdasági blokkra oszlana.

I. A Balkán és a Dunai államok, II. Kelet-tengeri államok csoportja, III. Németország, IV. A latin államok blokkja és V. Anglia. Benes a közép-európai egység elgondolását nevetésgesnek mondja és cáfolja azt a hírt, hogy Csehszlovákia részint párisi utasításra, részint Németországtól való félelmében keresi a közeledést Magyarország és Auszria felé. Végül Benes kijelenti, hogy Csehszlovákia semmit sem tesz a többi államok hozzájárulása nélkül.

Moszkva véeménye

Később érkezett párisi jelentések arról számolnak be, hogy Doumer francia köztársasági elnök ma egész délután kihallgatáson fogadta a francia kamara több tagját és a kihallgatások csak az esti órákban értek véget. A késő éjszakai órákban érkező jelentések szerint Doumer köztársasági elnök ismét Lavalt bizta meg a kormányalakítással.

Moszkvából jelentik: Itteni politikai körök élénk figyelemmel kísérik a francia eseményeket. Általában az a vélemény, hogy abban az esetben, ha Tardieu bízzák meg a hadügyminiszterséggel, akkor veszély fenyegeti a francia — orosz viszonyt és ez esetleg meg is akadályozhatja a francia — orosz megnemtamadási szerződés megkötését.

Savu Constantin: Husvétra marad el Pop Valér dr. igazságügyminiszter római útja

Az Aradi Közlöny újabb intervjua az erdélyi miniszterium új aradi államtitkárával — Ma hagyta el régi miniszteriumát az új igazságügyminiszter — Eletrajzi adatok az új erdélyi miniszterről —

Egyelőre pihen az erdélyi római katolikus Státus elleni vizsgálat ügye

Általános feltűnést keltett Aradon az *Aradi Közlöny* hétfői telefon-intervjúja, melyben egyszerre két új államtitkár kinevezéséről is elsősorban hírt az egész ország kisebbségi sajtójában. Különös érdekességet kölcsönzött intervjunknak az a tény is, hogy az erdélyi miniszterium új államtitkárja, secretar generalis minőségben Savu Constantin tösgyökere aradi ember lett, akinek politikai karrierjét általános érdeklődéssel kísérik nagyszámú aradi ismerősei, barátai s egykori kollégái.

Az *Aradi Közlöny* bucaresti-i munkatársa a mai napon felkereste új hivatalában Savu Constantin erdélyi államtitkárt, akinél a kormány összetételével kapcsolatos további új változásokról érdeklődtünk. Az új erdélyi államtitkár az alábbiak közlésére hatalmazta fel az *Aradi Közlöny* munkatársát:

— Ma, szerdán délután fél öt órakor bucsuzott el Pop Valér dr. az új igazságügyminiszter az erdélyi miniszterium hivatalnoki karától és személyzetétől. Mindnyájunktól a legszívélyesebb módon vett búcsút, hogy aztán már a holnapi nap folyamán átvegye az igazságügyminiszterium vezetését.

— Egy kérdés, államtitkár ur: mennyiben érinti Pop Valér dr. új megbízatása januárra tervezett római útját, melyen Ön is elkísérte volna az addigi tervek szerint?

Amint ismertés, Pop Valér dr. miniszter nyert megbízatást a kormánytól, hogy a római szentszék előtt ismertesse mindazoknak a vizsgálatoknak az anyagát, amelyeket az erdélyi, autonóm joggal rendelkező római kato-

likus Státus vezetősége ellen hivatalból lefolytattak. Munkatársunk feltett kérdésére az új erdélyi miniszteri államtitkár a következő szenzációs választ adta:

— Pop dr. miniszter ur római útja egyelőre elmarad. A római megbízatásának útján valóban én is elkísértem volna, mint egykori kabinet-igazgatója. A miniszter ur új kinevezése természetesen változtat a helyzeten. Itt-szen az igazságügyminiszterium ügymenetének átvételén rengeteg idejét és munkaenergiáját fogja felemészteni. Mindazonáltal, mint az erdélyi római katolikus Státus ügyeinek alapos ismerője, — hiszen erről már személyesen tett jelentést Öfelsége előtt is — továbbra is ő reá vár az a feladat, hogy a római Szentszék előtt a kormány hivatalos megállapításait és álláspontját képviselje. Ezért a jelen pillanatban is annyit közölhetek Önökkel, hogy a római utazásának a terve csupán halasztást szenved, de semmiképpen sem marad el. Ugy vagyok informálva, hogy az igazságügyminiszter ur a római katolikus husvétünnepnek idején fog Rómába utazni, hogy megbízatásának eleget tehessen.

Egyelőre tehát újabb külpolitikai fejleményei nem lesznek az erdélyi katolikus Státus önkormányzata ellen bevezetett hivatalos hadjáratnak. Munkatársunk ezután az új erdélyi miniszter, dr. Tataru Coriolan kolozsvári egyetemi professzor után érdeklődött. Savu államtitkár az új erdélyi miniszterrel kapcsolatosan a következőket mondotta az *Aradi Közlöny* munkatársának:

tett szándékos incidens foglalkoztatta a közvéleményt és milyen magas fokon állott a nőtisztelet Austinban és vidékén, de különösen a klub ragyogó becsületű gentlemanjei között.

Ama vidék hölgykoszorújának legékeesebb virága Senorita Inez volt. A texasi arisztokráciában különleges helyet foglalt el familiája, mivel családfája több úsapára visszavezethetőleg mind juhtenyésztéssel és állami juhszállítással foglalkozott és ebből köziszteteletet és közmilliókat szerzett.

Inez volt Austin legszebb leánya. Haja fekete, mint a patyolat éjszakának évadján, szemé egy ragyogott, hogy elsötétedett a szoba, ha pilláinak selyemfüggönyét ráborította és édes ajka pirja mellett minden tűzvész elhaladt szegyenében. Inez volt a finomság, gyöngédség, báj megtesiesülése, a leányos szemérem, a hajadoni félenkség, a szüzi tartózkodás mintaképe. Soha kísérő nélkül sehol meg nem jelent, soha férfi szemébe nem nézett és soha senki nem látta berugva. Az egész város úgy hívta: „A feddhetetlen Inez.”

Egy este Gomez, fess fiatalember és Texas egyik legnagyobb kukoricamagnása, megjelent Inez atyjának házában, hogy az öreg juhkirály lyal fontos üzleti tárgyalásokat bonyolítson le. A tárgyalások erdényesen zárultak és végzetükkel a családtya vacsorára hívta Senor Gomezt, aki a ház urnője és a házikisasszony között foglalt helyet és igen kellemes társalgónak bizonyult.

Ugyanaznap, késő éjszaka, Gomez megjelent a Splendid-Clubban, ahol a vidékről felrándult gazdag urat kitörő örömmel fogadta az egybegyült előkelő társaság. Véletlenül éppen táblás ház volt a Splendidben, tout Austin ott mulatott, hangos jókedv uralkodott és még egyetlen lovagias ügy se dörrent el.

Gomezt a régi barátok azonnal a bárba cipelték és egy rövid óra leforgása alatt tökrészege itatták. Gomez emelkedett hangulatban szórakozott pajtásaival és bármelyik percben megesküdött volna rá, hogy Al Capone Chicago rendőrnőke és Hoover egy büntető elölletti szeszsemmén.

— Az erdélyi miniszter ur megérkezett Bucarestbe. Eddig Kolozsváron az interimbizottság elnöke volt, de megtartotta képviselői mandátumát is. Mint a kolozsvári börtöngyászati klinika javakorban lévő régi vezetőprofesszora, általánosan ismert és közkedvelt ember Erdélyben, ahol számos orvosgeneráció került ki a keze alól. Az erdélyi miniszterium vezetését a holnapi napon, tehát csütörtökön fogja átvenni és a közeli napokban jelenik meg Sinaiban a király előtt, aki külön kívánja fogadni őt.

Savu államtitkár ezuttal is ismételtén jókívánságait küldte aradi ismerőseinek, amelyeket — ígéretünk szerint — az *Aradi Közlöny* nagy nyilvánossága útján adunk át az illetékeseknek.

Az aradi vizsgálóbíró Váradon folytat kihallgatásokat a feketeszesz-ügyben

Híttér szeszgyárost nem lehetett Aradra átszállítani

A feketeszesz vizsgálatának további kiterjesztése céljából Moldovan Sabin dr. delegált vizsgálóbíró megkereste a nagyváradi vizsgálóbíró, hogy tegye lehetővé Hitter József nagyváradi szeszgyárosnak Aradra való átszállítását. Az átszállítás célja az lett volna hogy a letartóztatásban levő szeszgyárost az aradi nyomozhatóságok is kihallgassák és esetleg szembesítsék a vizsgálat eddigi tanúival. A megkeresésre azonban a nagyváradi vizsgálóbíró arról értesítette az aradi hatóságokat, hogy Hitter Józsefet nem lehetett Aradra átküldeni, mivel beteg és nincs szántóképes állapotban. Az értesítés vétele után Moldovan Sabin dr. úgy határozott, hogy átutazik Nagyváradra Mandru dr. főügyész kíséretében és ott hallgatják ki a letartóztatásban levő szeszgyárost. A kihallgatás által elsősorban azt akarják megállapítani, hogy az aradmegyei Gurahoncon levő Pollacsek-féle szeszgyárral nem volt-e Hitter összeköttetésben. A nagyváradi kihallgatás adatai alapján Aradon folytatják tovább a nyomozást, amely az aradmegyei szeszgyár szerepét van hivatva tisztázni.

A feddhetetlen Inez

Texasi történet.

Texas állam fővárosának, Austinnak, legelőkelőbb társadalmi egyesülete a „Splendid-Club” volt. Tagjai kiváló gentlemanek, akik úgy származásukat, mint vagyonukat illetőleg Amerika elitjéhez tartoznak, pompás lovasok, virtuóz cellovók és a becsület mezejét még a golfpályánál is előbbrevalónak tartják. Más klubokban pletykák keringenek, kétes multu és rosvott jövőjü egyének húzódnak meg, csempészek, sőt, chicagóiak is tagok lehetnek; a Splendidben azonban mindenki feltékeny őrzője volt a férfiu jellemnek, a női erénynek és általában az erkölcsi tisztaságnak. A Splendidben mindenki habozás nélkül kockára tette élet valami nagy eszme érdekében, mindenki azonnal megtorolt minden sértést és mindenki felkent lovagja volt a hölgyi tisztességnek. Megtörtént, hogy egy billiárdjátzsma alkalmából az egyik játékos szó nélkül halálra boxolta a kibicet, aki egy kimaradt ziccernél halkan odasugta a szomszédjának: „Paccer . . .” Megtörtént, hogy egy ünnepi vacsora alkalmából a speaker szó nélkül kést döfött az asztali szomszédja szívébe, mert tősztya befejezése után a szomszéd nem vett részt az általános tapsban és ezt sértésnek is lehetett felfogni. És megtörtént, hogy egy gentleman, akit titkos, de annál gyengébb szálak fűztek egy fiatal hölgyhöz, szó nélkül lelötte legjobb barátját, aki egyszer becsipett fővel arról beszélt, hogy ő mennyire szeretné gyengéd, de annál titkosabb szálakkal magához fűzni az illető fiatal hölgyet. Általában a nővédelem roppant magas fokon állott a klubban és már számos halálesetet okozott. Ha valaki valakinek a hozzá igen közelálló szív szerelméről tapintatlanul nyilatkozott, az el lehetett rá készülve, hogy pillanatok múlva csizmában hal meg azon férfi keze által, aki erre magát feljogosítva érzi. S mivel Texasban minden férfinak jogában áll bocsánatkérés nélkül felülni bárkit, aki a vele bensőséges kapcsolatban álló tiszta erkölcsű hölgyet megbántja, képzhetni, mennyi hirtelen felindulásban elköve-

Ebben a lelkiállapotban vonult be a nagy társalgóba Gomez, ahol fotelek mélyén és asztalok tetején gentlemanek raja töltötte idejét kedélyesen gumirágással. Itt újabb pálinkaadagot nyelt le, azán széles jókedvében szónokolni kezdett.

— Ladys and gentleman! — kezdte, mire egy ginizü hang közbeszólt:

— Hölgyek nincsenek jelen.

— Az baj, az nagy baj — mondta Gomez. — Mert, uraim, mondhatom, nincs a földkerekségen még egy olyan remek város, mint Austin, pedig én már a félvilágot bejártam, sőt egész Mexikót és Kanadát is láttam. De ilyen egy édes, ilyen egy cukros, ilyen egy rokonszenves hely nincs még egy a földgömbön és aki ezt meg tudja cáfolni, annak odaajándékozom összes farmjaimat és részvényeimet.

— Bravó! Bravó, Gomez! — harsant fel a teremben mindenfelől.

— Uraim, én csak egy egyszerű vidéki kukoricatermelő vagyok, de amit Austin tud nyújtani nőkben, az minden képzeletet felülmúl. Erre már az egész terem Gomez szónoklatát kezdte figyelni.

— Halljuk! — szólt közbe néhány hang.

— Uraim, én olyan boldog vagyok! Én olyan, de olyan szerencsés fickó vagyok! Én ma Austin és a földgömb legszebb leánvával vacsoráztam együtt. Vacsora után elbucsuztam az ostoba öregektől, aztán visszavonultam a kertbe, mert én nagy kópé vagyok ám, noha vidéki vagyok: és ott a kertben várt engem az a lány, akinél jobban senki nem érti a szerelmet, mert az a lány megajándékozott engem fekete hajával, piros ajkával és egész ragyogó fiatalágával. Uraim, Austin a világ legnagyobb szerűbb városa, én vagyok a világ legboldogabb embere és Inez egy istennő, becsületszavamra!

Gomez felemelte poharát, hogy újra fenékgig ürítse, de mielőtt ajkához emelte volna, a terem különböző sarkaiban felugrott öt gentleman, igen, öt, és egyidőben öt villámgyors revolverlövést küldött a boldogult Gomez szívébe, mellébe, házába, gyomrába és fejébe.

A SELECT-mozgó legközelebbi slágere: **REDL EZREDES ÁRULÁSA**

Kézigránátot is használtak a Dnyeszter-parti vérengzők

A lövéseket közvetlen közletről adták le az áldozatokra — A tömeggyilkosság a parton történt — Nem akart csempészni, sem a határon átszökni a hat tagból álló csonort — Eltemették az áldozatokat — A kereskedők titkokozásuk jeléül bezárták üzleteiket

Kiterjesztik az ostromállapotot Besszarábiában

A sorocai vérengzés — amelyről már részletesen beszámoltunk — még mindig izgalomban tartja ugy Soroca, mint annak környékbeli lakosságát. A hat fiatal gyereke ember borzalmas meggyilkolásáról még igen érdekes újabb részleteket sikerült megtudnunk.

A bevezetett vizsgálat során már idáig is több olyan adat birtokában van a vizsgáló bizottság, amely mindenképpen a határörök ellen szól. A holttesteket egyébként tegnap délután boncolták fel és ezuttal megállapítást nyert, hogy az áldozatokat kivétel nélkül közelről érték a fegyvergolyók. Ennek tulajdonítható azután az, hogy egy-egy áldozat testét 5—6, sőt még több golyó is keresztüljárta. Így például Darcautean Riva szívét több mint hat golyó furta keresztül. Pferdmann Zeida nyakát, tüdejét, kezét és egyik lábát járták át a golyók, ezenkívül pedig több lövést kapott a mellkasába is.

Ezekből tehát megállapítható, hogy a szerencsétlen áldozatokat valóságos sortűz alá fogták. A határöröknek ez az eljárása teljesen érthetetlen, mert abban az esetben, ha az öt fiatalember és a leány valóban átakartak volna szökni a határon, az első leadott lövés után minden körülmények között megálltak volna. Így tehát a többszörös sortűz, mely hat ártatlan ember életét oltotta ki, nagyon is rejtélyes. Az áldozatok közül, mint azt utólag jelentik, Trichinovskij Sámuel 14 órát és az erdélyi származású Popis Sándor pedig két órát élt még a sortűz után. A sorocai ügyésznek Trichinovskit sikerült kihallgatnia, az ekkor felvett jegyzőkönyv azonban még nem került nyilvánosságra.

Megdöbbenő részletek

A kegyetlen tömegmészárlás elleni tüntetés dokumentálásaképpen a sorocai és a környékbeli kereskedők már három napja zárva tartják üzleteiket. Általában a lakosság körében igen nagy az elkeseredés és mindenki a bűnösök példás megbüntetését követeli, nehogy a jövőben hasonló barbarizmus még egyszer előfordulhasson. A gyászba döntött szülők az ügyész, valamint az őket kihallgató rendőrhatalóságok előtt tett vallomásukban kijelentették, hogy meggyilkolt gyermekeik nem voltak sem kommunisták, sem pedig csempészek, mint azt most a határrendőrség állítani igyekszik. A szülők a hatóságok előtt kifejtették azt is, hogy különösen tartják, hogy az áldozatok éppen egy olyan helyet választottak az átkelésre, amelyről igen jól tudták, hogy szigorúan őrzött pont. Ettől eltekintve pedig, mind a hatan egy csoportban voltak, holott a szökevények csakis egyenként szoktak átszökni a határon, mert a szökés így nem annyira veszélyes. Az a körülmény is a szökés ellen szól, hogy a golyók nagyrésze kitünően talált, tehát bizonyos, hogy az áldozatokra sokkal többet lőttek, mint amennyi rendes körülmények között szükséges ahhoz, hogy egy szökést megakadályozzanak.

Az áldozatok temetése tegnap délután a boncolás után, több mint tízezer főnyi közönség jelenlétében ment végbe. A temetés előtt a hatóságok arra kérték Zister főrabt, hogy a nagy izgalomra való tekintettel garantálja a rendet, a főrabbi azonban minden felelősséget elhárított magától. Az izgalom ellenére a temetés a legnagyobb rendben folyt le. Az áldo-

zatokat két közös sírban helyezték el.

Stefanescu Amza hadügyminiszter megbízásából a vizsgáló-bizottság Marcovici tábornok vezetésével már tegnap délelőtt kiutazott a helyszínre, ahol erélyesen folytatják a vizsgálatot. A tábornok felszólította a lakosságot, hogy nyissák ki újra üzleteiket és lassan a munkához, mert személyesen garantálja, hogy Sorocában többé ilyen felháborító eset nem fog megtörténni. Landau zsidó-párti képviselő, aki szintén megérkezett Sorocába, azonnal érintkezésbe lépett a zsidóság vezetőivel, akiknek közvetítésével megnyugtatta a zsidó közvéleményt.

A késő éjszakai órákban érkező jelentéseink szerint megállapítást nyert, hogy a szerencsétlen fiatal áldozatokat nem a Dnyeszter jegén, hanem még a romániai parton lőtték agyon, Soroca külvárosához tartozó területen. A vizsgálat folyamán kiderült az is, hogy a sortűz 5—15 méternyi távolságról adták le, tehát olyan közletről, hogy könnyen el lehetett volna fogni őket és letartóztatni.

TITKOS FEGYVER- ÉS MUNICIÓRAKTÁR

Tiltott monopolárunk után való kutatás meglepő eredménye — Csempész-

dohányon kívül dinamitot, gépfegyveralkatrészeket, dum dum-golyókat és számos katonai fegyvert találtak — Száznegyvenkétezer lej büntetés

Margescu komisszár a leleplezés ügyében Bucurestibe utazott

Az aradi rendőrség a mai napon szenzációs felfedezést tett, amely lehetséges, hogy tullepi Arad határait. Egy monopolkutatásból kifolyólag ugyanis a nyomozhatóságoknak nagyszabású fegyverraktárt sikerült leleplezniük. A felfedezés részleteit a nyomozás érdekében a rendőrség még titokban tartja, a meglepő ügyről azonban mégis sikerült a következőket megtudnunk:

Néhány héttel ezelőtt az aradi Monopol hivatal egyik ügynöke úgy értesült, hogy egy aradi állami tisztviselő a lakásán nagymennyiségű idegen származású dohányt és dohányterméket rejtget. A monopoldetektív ebben az irányban nyomozást kezdett s rövidesen olyan adatok birtokába jutott, amelyek kétségtelenné tették a gyanúkok alaposágát. A Monopolhivatal házkutatási engedélyt kért és kapott az ügyészségtől és az engedély alapján ma délelőtt 11 órakor megjelent a tisztviselő lakásán Margescu Mihály rendőrségi komisszár több monopolhivatalnok kíséretében és házkutatást tartott.

A házkutatás, amely délelőtt 11 órától délután 3 óráig tartott, már a Monopolhivatal szempontjából is meglepő eredménnyel járt, amennyiben egy teljes zsák dohányt, felszáz idegen cigarettát és egy dohányvágó-gépet találtak. A váratlan meglepetés csak ezután következett be, amennyiben a rendőrkommiszar, a tisztviselő magánházának egyik eldugott részén több fegyvert, revolvért és nagymennyiségű, a lehető legváltozatosabb municiót találtak. Nem kevesebb, mint kétezer darab katonafegyverbe való töltést, ezenkívül több kilo-

Nagyon terhelő körülmény a határörökre nézve az, hogy a lövések nem hátulról, hanem szembe találtak a szökni készülőket, mivel szökés esetében természetes lett volna, hogy a menekülőket hátulról ériék a lövések. Azonkívül, ha csakugyan szökésről lett volna szó, elég lett volna egy rövid sortűzet leadni a hat emberből álló kis csoportra, azonban megállapították, hogy a határörök kézigránátot is használtak és a lövöldözést akkor is folytatták, amikor már mind a hat áldozat több golyót találva a földön feküdt, mert a határörök bizonyosak akartak lenni az áldozatok halálában.

Szigoru katonai rendelkezések

Itt írjuk meg, hogy a Neamul Romanesc foglalkozik a lapok cikkeivel, amelyek a besszaráciai ostromállapot kiterjesztése ellen tiltakoznak. Akik ismerik azt a subverzív propagandát, amit az országnak ebben a részében kifejtének, helyesnek látják, ha a kormány az ostromállapotot megfelelően szabályozza és a szükséges energiát fejt ki az ország eminek érdekében.

Értesülésünk szerint Stefanescu Amza, mint ideiglenes telügyminiszter, ma a király elé terjesztette azt a rendeletet, amely szerint a besszaráciai 15 kilométeres ostromállapotzonán belül eső városokra is kiterjed az ostromállapot. Eddig a határtól 15 kilométer szélességben húzódott az ostromállapot vonala, ami ezután sem változik meg, de a zónába eső városokra, amelyek eddig mentesek voltak, ezután szintén kiterjed az ostromállapot és vele együtt a katonai bíraskodás és a szigorubb katonai felügyelet.

TITKOS FEGYVER- ÉS MUNICIÓRAKTÁR

Tiltott monopolárunk után való kutatás meglepő eredménye — Csempész-

dohányon kívül dinamitot, gépfegyveralkatrészeket, dum dum-golyókat és számos katonai fegyvert találtak — Száznegyvenkétezer lej büntetés

Margescu komisszár a leleplezés ügyében Bucurestibe utazott

gramm dinamitot, nagymennyiségű löporgyutacsot találtak, de volt a raktárban dum-dum golyó is, ezenkívül számos, darabokra szedett katonai fegyver és egy gépfegyver alkatrészei.

A rendőrség a talált fegyvereket, fegyverrészeket és hadifelszerelést azonnal elkobozta, a tisztviselőt, akinek nevét a nyomozás érdekében még nem tették közzé, azonnal őrzetbe vették. A csempészett dohányárunk után kirótt büntetést a Monopol már meg is állapította és a dohánymennyiség nagyságát mutatja, hogy a kivetett büntetés 142 ezer lej tesz ki. A legnagyobb meglepetést azonban a talált fegyverek keltették és az így nagyságára vall, hogy Margescu komisszár a házkutatás után azonnal felutazott Bucurestibe további utasítások végett. Az ügyben a vizsgálat teljes apparátussal folyik tovább és nincs kizárva, hogy még több letartóztatás lesz a házkutatás következménye.

Leszállítják a személy- és árutariákat

A CFR védekezik az autbuszok konkurenciája ellen

A CFR igazgatósága tanulmányozza azt a kérdést, hogy mi módon védekeznek az autbuszok egyre növekvő konkurenciájával. A kavei igazgató elnökléte alatt bizottság alakult, amely elhatározta, hogy elsősorban a személy- és árutarifát fogja leszállítani, mint a legkövetlenebb módszert arra, hogy a konkurenciát ellensúlyozzák.

Plesz Béla sikulai kereskedő elajándékozott sorsjegyével lett a milliós főnyeremény nyertese

Egy sikulai rosszul menő boltocska tulajdonosa a szerencsés nyerő — Látogatás a legújabb milliomosnál — „A pénz éppen a legjobbkor jött” — Egy kis romantika a szerencsében — Aradi urileány érdekes szerepe

Nagy izgalom előzte meg a kolozsvári zsidó-kórház sorsjátékának egymillió lejes utolsó húzását, amely — mint ismeretes — hétfőn zajlott le a kolozsvári prefektúra épületében. Négy százötven 200 lejes nyeremény szám kihuzásával kezdődött meg a főnyeremény eldöntésének kihuzási napja és lázas püsszegéssé élesedett akkor, amikor az egymillió lejes főnyeremény sorsjegyszámának kihuzására került sor. Jóval több, mint háromszáz szempár kimeredt tekintettel figyelte a mozgásba hozott szerencse-kerék forgását. A feszült hangulatban szinte hallani lehetett a szerkezet csapágyainak halk nyikorgását. *Egymillió lej sorsát döntötte el a lélektelen mechanizmus!*

A zsenge gyermekkézben már ekkor ott van egy kis papírtekercs: az egymillió lejes főnyereményt nyerő sorsjegy száma. A tömegben érezhetőleg elakad mindenki lélegzete, aninny nyitott ajakkal valamennyien a pódiumra figyelnek: most, most dől el egy ember, egy család jövője! A királyi közjegyző kiszáradt torokkal hirdeti ki: — *A főnyereményt a 24.812. számú sorsjegy nyerte meg!*

Megállapítják a boldog nyerő kilétét

... Sokáig feledhetetlen élmény marad mindazok számára az egymillió lejes főnyeremény kihuzásának pillanata, akik egymás mellett szorongva, a megnehezült levegőjű teremben személyesen vettek részt a Zsidó-kórház-sorsjáték utolsó húzásán. Ma már mindnyájan tudjuk, hogy a szerencsés nyerő-számot viselő sorsjegyet az aradi Chevra-Kadisa adta el. Az *Aradi Közlöny* munkatársa a kolozsvári telefon tudósítás vétele után illetékes helyen azt a felvilágosítást nyerte, hogy a sorsjegyet egy sikulai kiskereskedő vette meg.

— *Hogy hívják? —* kérdeztük.

A hivatalnok hosszasan nézegeti az eladott sorsjegyek perforált tömbjét, majd lassan kibetűzi:

— *Valami Plesz Béla, Sikulán.*

A következő ötpercben már telefonon kerestük sikulai tudósítónkat. Hallotta? Igen, egy sikulai kereskedő nyerte meg a zsidó-kórház-sorsjáték főnyereményét! A neve Plesz Béla. Azonnal fel kell keresni és beszélni kell vele, hogyan fogadja a hírt, mik a tervei, milyen anyagi szituációban találja az égből csöppent Istenáldás...? Szóval...

— *Szóval egy részletes riport —* mondja tudósítónk s már rohan is. És itt most átadjuk a szót sikulai tudósítónknak:

A reggeli ködök lassan szállanak fel a falun. A napsugár azonban már áttört a leggyengébb rétegeken. Reggel 9 óra van.

A falu egyik uccájának kis, szegényes boltja felett, — két lépcsőn kell felmenni az ajtóküszöb — kopott fatábla lóg.

Adalbert PLESZ Béla
Bácsanie

Sehol semmi több. Sem bort, sem pálinkát, még csak gyufát sem lehet kapni tehát. Egyszerű vegyes-kereskedés. A félhomályos „üzlet” ajtaja nehezen nyílik: belülről súlyos meleg hullám csapja meg a belépőt. A pult egyszerű barna fa: előtte fa- és szénrakás, maléliszt. De a pult mögötti polcokon a legtarthatóbb áruraktár: cipőfüző, bicska, baba, vanília, stb. egyszerűen, ami egy kicsi vidéki vegyeskereskedés raktárában csak elérhető. Alacsony, borotvált arcú fiatalember jön élénkbe és halkán érdeklődik:

— *Mi tetszik?*

— *Plesz Béla urat keresem.*

A fiatalember kutatva megnéz, aztán gyorsan válaszol:

— *Én vagyok.*

Most gyorsan visszanezünk. Az átlagnál alacsonyabb fiatal férfi, hosszukás arccal, gondborította szemekkel. De a szemében ott lobog egy friss fénynyaláb is...

— *Tudja már...? —* szögezzük neki a kérdést.

Visszakérdez:

— *Mit...?*

De már tudja. A koraregeggel órákban egy autón érkezett ki Aradról a Zsidó-kórház sorsjegyiroda vezetője, Koch Dániel és lassan, ki-méletesen közölte Plesz Béla sikulai kis vegyeskereskedővel a hírt: *milliomossá lett a sors kihuzásánál akarata folytán.* Közölte továbbá, hogy 20 százalékot le kell adni az államnak, de 800.000 lej felett korlátlanul rendelkezhetnek.

— *Mit érzett ekkor...?*

Gyengéden, valahonnan messziről most mosolyogni kezd a legújabb sikulai milliomos. Látszik a mosolyán, hogy nem igen szokta meg a mosolygást.

— *Lassan értettem meg —* mondja. — *Aztán egyszerre minden lehetőség az eszembe jutott. Az üzlet, az adósságok, a... a lehetőségek... egyszerűen minden.*

— *Mit fog csinálni ezzel a rengeteg pénzzel...?*

Erre már tévovázás nélkül felel. Ezzel már tisztában van:

— *Az üzletbe fektetem, kérem. Az üzletet ugyanis rendbe kell hozni...*

A pénz vágyakra, tervekre serkent

Ez tényleg áll. A Plesz Béla-féle sikulai vegyeskereskedés, ha nem is hivatalosan, de bizony szépecskén tönkrement. A parasztnak nincs pénze, hozomra viszi az árut és ki győzi ma viszont az árut hitellel...? De Plesz Bélának a rokonság a hóna alá nyúlt, nem hagyták. Meg bíztak is benne, hiszen szorgalmas és dolgozó kereskedő...

— *Nős ember...?*

Csendesen ingatja a fejét. Ugyan, a mai viszonyok között...? Nem, nem nős... De most már lehet, hogy...

— *Egyszerrel az üzletbe fekteti a pénzt — próbáljuk közlékenységre bírni. — És — ez*

egy díszkrét kérdés: az adósságaira is gondol...?

— *Igen, természetesen. Hiszen a rokonaim is jótállottak értem...! Még tulajdonképpen az édesapám adósságait is ki kell egyenlítenem, ezekért is garanciát vállalt a rokonság.*

— *Hány éves?*

— *Huszonhat.*

— *Aztán meg fogom nagyobbítani az üzletet is —* mondja tovább most már magától. — *Körülnéz egy kissé a bizonyára jól megszokott boltban. Bizony, igaz van, ráfér.*

— *Sejtette előre...?*

— *Mit, kérem...?*

— *Hát ezt a hirtelen szerencsét.*

— *Az ember mindig reménykedik —* mondja elgondolkodva, csendes filozófiával. — *Az Isten megsegített, most már azon leszek, hogy magam is segítsék magamon.*

Bizonyos, hogy ezuttal a szerencse olyan helyre szórta bőségsszarujának tartalmát, ahol valóban nagy szükség volt rá. Pedig még az utolsó pillanatokban is — meg muszáj írni, hogy mások is tanulhassanak a sors gyakran tulsötét infámiáján — *veszély fenyegette a Plesz Béla millióját Sikulán. Ennek azonban külön története van.*

Kavarodás a sorsjegy körül

Ma reggel ugyanis Aradra érkezett Gabel Vilmos középiskolai tanár, a kolozsvári Zsidó Kórházegyesület főtitkára. Gabel főtitkár egyenesen az aradi sorsjegy-bizományost kereste fel, hogy megállapítsák, ki az egymillió lejes főnyeremény aradi vagy aradmegyei szerencsés nyertese. A Koch-irodában természetesen tudták már s ezt haladéktalanul közölték is a központi kiküldöttel, aki haladéktalanul ugyan csak Sikulára utazott.

És itt váratlan meglepetés érte a kolozsvári megbízottat. De hadd mondja el ő maga, saját szavaival, ahogyan azt ma délután az *Aradi Közlöny* munkatársának egy félórával a tövisi gyors indulása előtt elmesélte:

— *Valami kavarodás történt —* mondotta Gabel főtitkár az *Aradi Közlöny* munkatársának — *amiről azonban ebben a pillanatban még nem beszélhetek, hiszen nem tudom, sikerült-e az ügyet likvidálni, vagy sem...*

— *Miféle kavarodás? —* érdeklődtünk.

A kolozsvári főtitkár legyintett:

— *Ah, semmi tulajdonképpen az egész! Csúpan az derült ki, hogy ez a szegény sikulai kereskedő átadta a sorsjegyet valakinek...*

— *Az egymillió lejes sorsjegyet...?*

— *No nem éppen —* mondotta a főtitkár — *akkor még nem volt a sorsjegy egymillió lejes sorsjegy. De hát tagadhatatlan, az ő neve szerepel a Chevra Kadisa bejegyzett nyugtáján. Most már csak az a kérdés, hogy ebből a sorsjegykavarodásból nem származhatnak-e komolyabb komplikációk...*

Ennél többet aztán mi sem bírtunk kivenni a Zsidó-kórházi főtitkárból, akinek még sürgős elintézni való dolgai voltak a von. tündülés előtt. Így például — lehet, hogy többek között — ennek az érdekes sorsjegy-kavarodásnak a békés likvidációja.

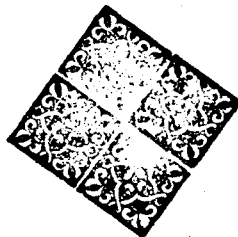
Egy kis ajándék története

A sorsjegyatadásnak különben igen romantikus története van, amelyet Plesz Béla egyik ismerőse mondott el. A fiatal kereskedő komoly szándékkal udvarolt egy aradi urileánynak már huzamosabb idő óta. Amikor megvásárolta a sorsjegyet, bizakodva mondotta el a leánynak, hogyha csak egy kis szerencséje lesz, megveri a főnyereményt. A sorsjegy azonban nem maradt végérvényesen nála. Egy napon, szeretetének a megnyilvánulásaként *odaajándékozta a leánynak.* Azután elfelejtkezett róla. A számát azonban feljegyezte.

Később valami nézeteltérés támadt Plesz Béla és az urileány között. A szakítás nemrégiben bekövetkezett, a fiatal kereskedő azonban a sorsjegyet nem kapta vissza. Ott maradt az aradi urileánynál. A pénzt mégis csak Plesz Béla kapja meg, akinél bizonyos, hogy jó helyre kerül a sors véletlen áldása.

Sz. G.

Az
Aradi Közlöny
főtéri kiadóhivatala
Bul. Regina Maria 19., a Minorita-
templommal szemben. Telefon 151.

Apróhirdetéseket este 9 óráig elfogadunk.

Magyar-Bál a Központiban január 16-án.

Izgalmas tárgyalás után a temesvári törvényszék felmentette Gherman Dante dr. és Cuciuc Aurel aradi ügyvédek

**Erdekes tanuvallomások — Amikor a mentőtanu vádol — Hét ügyvéd
védőbeszéde — Két percnyi tanácskozás után hozta meg a bíróság
a felmentő ítéletet**

Temesvárról jelentik: Emlékezetes még az aradi közönség előtt Gherman Dante dr. és Cuciuc Aurel ismert aradi ügyvédek letartóztatása. Mint ismeretes a két ügyvédet az Aulich Lajos-uccai Szabó-féle vendéglő tulajdonosának feljelentésére tartóztatták le, aki zsarolással vádolta meg a két ügyvédet, másrészt pedig azzal a váddal illette Gherman dr.-t, hogy az Cuciuc ügyvédet ügyészként mutatta be. Kiszabadulásuk után az ügyvédek a Semmitőszéktől kértek bíróságot ügyük le-
tárgyalására, amely a temesvári törvényszék jelölte meg. A temesvári törvényszék Lupan—Hiot-tanácsa ma tárgyalta második ízben az ügyet és ezúttal ítéletet is hozott. A vádat Stoclov ügyész képviselte, míg a védelmet dr. Porumb Nistor, dr. Botez Demeter, dr. Coman Livius, dr. Brudariu Adrian, dr. Anuica, Athanassyady Jean, dr. Vasiliu ügyvédek látták el, a két utóbbi aradi, illetve kolozsvári, a többi temesvári ügyvéd.

Az elnök negyed tizkor nyitotta meg a tárgyalást. A padsorokban főleg jogászok foglaltak helyet. Az elnök a vádirat ismertetése után dr. Gherman Dantet szólította maga elé, aki csaknem egy óra hosszat tartó előadásában bizonyította be, hogy ellenségeinek alattomos bosszujáról van szó. Jogtiprásnak bélyegezte mindazt, ami vele történt.

Ezután Cuciuc tette meg vallomását. Azzal kezdte, hogy páratlan az igazságszolgáltatásban, ami velük történt. Anélkül tartóztatták le őket, hogy kihallgatták volna. A legkötvetlenebb tagadja, mintha őt Gherman ügyésznek hívta volna, nem szerepelt ügyészként, bizonyítja ezt az ügyvédi kamara vizsgálata, amely semmi olyan terhelőt nem talált velük szemben, ami alkalmas lenne elítélésükre. Dr. Avram Miklós kisenői ügyvéd eskü alatti vallotta ezután, hogy Szabóné nem lehetett tévedésben Cuciuc ügyvéd személyét illetően, mert Gherman félreérthetetlenül állandóan ügyvédnek hívta. Utána dr. Timar Andor ügyvéd kihallgatása következett, aki eimondotta, hogy Szabónénak fölértetlenül kellett ismernie Cuciucot, hiszen amikor neki és Cuciucnak együttes irodájuk volt, az asszony több ízben megfordult irodájukban és beszélt is Cuciucal. Timar Andor irodájának hivatalnok, Sierdian György ugyanígy vall és vallomására őt is megesketik, Timárt is.

Szabó Lajosné zavarba jön

Erdekes volt Fekete János kihallgatása, aki esküvel megerősített vallomásában előadta, hogy az asszony ezzel fogadta:

— *Eppen most ment el dr. Gherman és Cuciuc ügyvéd...*

Dr. Vladislav Cornel ügyvéd volt a következő tanu, aki azt vallotta, hogy miután az öreg Szabó kiszabadult, megjelent dr. Ghermannál Szabóné és alkudozni kezdett a megállapodott összegből. Amikor dr. Gherman ragaszkodott a kialkudott összeg kifizetéséhez, akkor tette meg az öregasszony, a feljelentését s visszavonta megbízatását.

Szabó Lajosné tette ezután meg vallomását. Előadásában többször összezavarodott. Ő maga is beismerte, hogy dr. Gherman Cuciucot nem mint ügyészt mutatta be és ő csak a szomszédoktól hallotta, mintha dr. Gherman Cuciucot ügyésznek szólította volna. Később azt vallotta, hogy Cuciuc nem is szólt bele a dr. Ghermannal történt megállapodásába és ő csak fölértelmezte Cuciucról, hogy ügyész. Az elnök ekkor figyelmeztette, hogy vallomásában sok a logikátlanság, mire Szabóné kijelentette, hogy beteg, kezelés alatt áll és azt se tudja, hogy mit beszél.

Elnök: Miért jelentette fel az ügyvéd urakat?

Szabóné: Nem én jelentétem fel őket, nevéinkben dr. László Lipót ügyvéd ur járt el, ő adta be a feljelentést az ügyvédi kamaránál. Az ügyészségre pedig úgy került a dolog, hogy egy rendőrségi közeg egyszerűen felvitt engem, meg a férjemet a főügyész urhoz.

Özv. Silber Fülöpne tanu lépett ekkor az emelvény elé. Szomszédasszonya Szabóéknak, aki úgy emlékszik, mintha tényleg ügyésznek szólította volna dr. Gherman Cuciucot, de arról nem tud, hogy így is mutatta volna be. Miután Szabóné és a vád egyetlen tanujának vallomása között nézeteltérés mutatkozott, szembeállításra került a sor. Ezt megelőzőleg azonban özv. Silberné, aki barátnője Szabónénak, így szólt az elnökhöz:

— Kérem bíró ur, ne tessék tekintetbe venni, hogy mit beszél Szabóné, hiszen nem épelmejük...

Elnök: Hallja Szabóné, a barátnője, a maga tanuja, azt mondja magáról, hogy maga bolond...

Szabóné (Silbernéhez): Maga bolond... (Derültség.)

Gherman Dante: Ime, bíró ur, két hisztérikus beteg asszony fecsegése miatt kellett beműnket idehurcolni...

A felmentő ítélet

Fél hétre járt már az idő, amikor az ügyész vádbeszédére került a sor. A Szabóné-féle ügyön kívül felemlítette a Drinyovszky-féle esetet, ahol szintén vád készült az ügyvédek ellen. Erről azonban bebizonyosodott, hogy alaptalan és ezért a vádat ebben az esetben el-
ejti, de a Szabó-féle ügyben, ha pozitív bizonyíték nem is áll rendelkezésre, fenntartja a vádat és a büntetés kiszabását a bíróság ítéletére bizza. Sorrendben Porumb, Botez, Athanasiady Brudariu, Vasiliu ügyvédek szólaltak fel Gherman és Cuciuc ügyvédtársuk védelmében, majd a végső szó jogán a megvádolt ügyvédek kérték felmentésüket. A bíróság nyolc órákor vonult vissza ítélethozatalra és két percnyi formai tanácskozás után Lupan elnök már ki is hirdette ítéletét, amely a vád és következményei alól felmenti mindkét vádlottat. Az indokolás szerint a legcsekélyebb büncselekmény sem merült fel ellenük. Az ítéletben az ügyész megnyugodott és az mindjárt jogerőre emelkedett.

TRADER HORN

← péntektől kezdve a CENTRAL mozgóban.

Ghica kitűnő eredménnyel érkezett vissza Varsóból

Jelentette Iorga minisztereink a mai minisztertanácson — A rigai tárgyalások egyelőre holtpontra jutottak. Nyugdíjasok küldöttsége a minisztertanács előtt

Bucurestiből jelentik: A rigai tárgyalások egyelőre holtpontra jutottak. Sturdza rigai követ átnyújtotta az orosz delegációnak a román válaszigjegyzéket és az oroszok péntekre ígérték a feleletet. Addig a tárgyalások szünetelnek.

Az Adeverul a rigai tárgyalásokról írva, megállapítja, hogy a kormány tagjainak optimizmusa már oszladozik, mivel a két állam álláspontja távolodóban van egymástól és Románia kénytelen volt „non possumus”-t mondani és követeli, hogy az egyezménybe ugyanolyan klauzulát iktassanak be Bessarábiát illetően, mint az orosz—lengyel szerződésben Vlnára vonatkozólag tettek.

Ma este minisztertanács volt, amelyen Ghica külügyminiszter gyengélkedése miatt nem vett részt. Helyette Iorga miniszterelnök számolt be a varsói tárgyalásokról és közölte, hogy Ghica külügyminiszter kitűnő eredményekkel érkezett vissza a lengyel fővárosból és magával hozta a Fehér Sas-rendet, amellyel őt a lengyel köztársasági elnök kitüntette. Ezután a minisztertanács fogadta a nyugdíjasok küldöttségét, amely a kormány elé tárta panaszait. A minisztertanács kijelentette, hogy a legnagyobb jóindulattal van a nyugdíjasok ügyei iránt és Argetoianu megérkezésekor az egész nyugdíjkérdést újra előveszik és meg tárgyalják. Addig is intézke-

dés történt, hogy a nyugdíjasok a közölt módon megkapják e hónapban illetményüket.

Moszkvából jelentik: Somoňia to vna k, a rigai tanácskozások orosz delegátusának első jelentése az eddigi tárgyalásokról egyáltalán nem tett jó hatást és valószínűvé tette, hogy a román—orsz tárgyalások lesznek a legválságosabb tanácskozások. Attól tartanak, hogy a román—orsz tárgyalások válságos és balsikerű volta, hasonló hatással lesz a Szovjetnek Lengyelországgal és Franciaországgal folytatott tárgyalásaira is. Litvinov tegnap hosszasan tanácskozott Patek lengyel követtel és tanácskozásuk során valószínűleg a rigai tárgyalásokat is érintették.

Az aradi mozik mai műsora

5, negyed 8 és negyed 10 órákor:

CENTRAL MOZGÓ: HÁROM NAPOS SZERELEM. Dráma. Főszerepekben: Hans Albers, Käthe Dorsch és Trude Berliner.

SELECT MOZGÓ: MIKOR LESZEL AZ ENYÉM? Zenés és énekes bohózat. Főszereplők: Martha Eggerth, Georg Alexander és Fritz Kampers. Rendezte: Richard Eichberg.

A „TRADER HORN” és „REDL EZREDES ÁRULÁSA” slágerfilmek előadásaira már ma kaphatók jegyek a CENTRAL, illetőleg SELECT-MOZGÓ pénztáránál.

H I R E K

Vakmerő betörőt fogtak Aradon

Betörés egy köszörűsbódéba

Vakmerő betörőt sikerült ma délután elfognia az aradi rendőrségnek. Délután öt és hat óra között Kovács József cipész a Piața Catedralăin (volt Tököli-téren) észrevette, hogy az egyik köszörűsbódé körül, amely Csák Sándor köszörűs tulajdonát képezi, egy gyanús alak motoszkál, majd pedig bemegy a bódéba. A gyanús emberre azonnal felhívta a sarkon posztoló rendőr figyelmét, aki szintén bent a köszörűsbódéba és ott váratlanul meglepte a hivatalos vendéget, aki — mint később kiderült — álkulccsal hatolt be oda. A rendőr a gyanús embert felkísérte a rendőrségre, ahol felvették a személyi adatait és megmotozták. Érdekes megemlíteni, hogy az elfogott ember az alatt az idő alatt, míg a rendőrségre kísérték, kétszer is meg akart szökni.

A rendőrségen Ioanovici inspekciónak komisszár hallgatta ki és ekkor megállapítást nyert, hogy a gyanús embert Hegedűs Sándornak hívják, 26 éves lakatos, a cukorgyárban van alkalmazásban. Megmotozásakor 3 borotvát találtak nála, amelyeket a köszörűsbódéből lopott el. Zsebében ötszáz lejen kívül, — amelyről szintén azt hiszik, hogy lopásból eredt — egy egész csomó álkulcsot találtak, úgy, hogy az a gyanús merült fel, hogy több lopásnak és betörésnek a tettese. Hegedűs kihallgatását holnap folytatják és akkor fog fény derülni arra is, hogy terheli-e egyéb bűnlelkét.

— **IDÓPROGNÓZIS.** Tulnyomán derült, száraz idő várható, kissé erősebb felhőzettel. Jelentősen éjszakai lehülés és reggeli ködök.

— Az állampénztár november havi bevétele 2.104 millió lej volt, 904 millió lejjel kevesebb, mint az előző év november hónapjában.

— **Súlyos határincidens Románia és Csehszlovákia között.** Bucurestiből jelentik: A mármarosí Visk községnél három csehszlovák állampolgár: Pánykó János, Bontláb György és Bednár János viski-i lakosok román területen levő földjükre igyekeztek. Utközben román határőrökkel találkoztak, akik a csehszlovák földműveseket visszatérésre akarták kényszeríteni. Emiatt szóváltás keletkezett a földművesek és a határőrök között, akik sortűzvet adtak le. A határőrök golyói Pánykót nyomban megölték, míg Bontláb felsőkarját szétroncsolták és csak Bednárnak sikerült épen megmenekülnie. A prágai kormány diplomáciai uton kér felvilágosítást a súlyos határincidens ügyében.

— **Bethlen gróf elutazott Romába.** Bécsből jelentik: A Neues Wiener Journal értesülése szerint Bethlen István gróf volt magyar miniszterelnök tegnap több, vele baráti viszonyban lévő politikussal folytatott megbeszéléseket, ma pedig Romába utazott. A lap szerint, olyanok, akik ismerik Bethlen István gróf szándékait, úgy tudják, hogy utja magánjellegű, tárgyalásai azonban kiindulópontját képezik Románia, Magyarország és Olaszország között meginduló tárgyalásoknak, amelyeknek célja megegyezések kötése lesz, elsősorban gazdasági téren.

— **Ligethy Miklós dr. új, állami megbízatása.** Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári mentők második sorsjátéka, az egymillió lejes főnyeremény kihuzása után, végleg befejeződött. Nagyszabású és mindvégig korrekt munkát végzett a sorsjegyroda, melynek tevékenységét dr. Ligethy Miklós jog- és államtudományi doktor, oklevéles közgazdász vezette és irányította. Ligethy Miklós dr. működése alatt kivételes érzékről és képzettségéről tett tanubizonyosságot és éppen ezért, egyáltalán nem meglepő, hogy a készülő állami sorsjáték vezetősége az ő személyére gondolt, amiképpen az aktív vezető szakmai ember kiválasztása felett kíván a közeljövőben dönteni. Bizonyosra vesszük, hogy Ligethy Miklós dr. kivételes szakmai tudása méltóbb keretek között, még inkább érvényesülésre talál és gyakorlati tudását, felkészültségét illetőleg, az állami sorsjáték tervezői a lehető legjobban választanák.

VIDÉKI ELŐFIZETŐINKNEK

cimére a mai napon kezdette meg kiadóhivatalunk újévi ajándéknaptárunk szétküldését. Aradi előfizetőink körében mindemitt örömmel fogadták az Aradi Közlöny hasznos ajándékát: reméljük, hogy vidéki előfizetőink tetszését is sikerült megnyernünk. Az előjegyzési naptáraink szétküldését e héten feltétlenül befejezzük.

— **Dr. Moga aradi rendőrkezes nyilatkozata a rendőrségi törvényről.** Egész Erdélyben és így az aradi rendőrség tisztviselői körében is nagy izgalmat keltett a sajtónak az a híre, hogy januárban már életbelép az a törvényjavaslat, amelynek értelmében csak azok a rendőrtisztviselők véglegesíthetők, akik vagy már 1916 előtt is a rendőrség alkalmazásában állottak, vagy pedig doktorátusuk van. Ebben a kérdésben érdeklődünk Moga Romulus dr. rendőrkezesnél, aki megnyugtató kijelentést tett. A rendőrkezes ugyanis arról az értesüléséről informált bennünket, hogy nincs szó arról, mintha az új törvény értelmében nem véglegesíthető tisztviselők ezzel egyidejűleg állásukat is veszítenék, ami pedig nyugdíjogosultságuk elvesztését illeti, ez a kérdés még nincs tisztázva. A törvény intencióiról és rendeltetéséről egyébként az aradi rendőrség hivatalos értesítést még nem kapott.

— **Névtelen feljelentések az aradi katonai hatóságokhoz.** Az aradi katonai hatóságok az utóbbi hetekben egyre-másra kapiák a legkülönbözőbb névtelen feljelentéseket. Ezek a feljelentő levelek — tekintve, hogy nincsenek aláírva — minden egyes alkalommal a papirkosárba kerülnek. Éppen ezért a katonai hatóságok ezután is felhívják a közönséget, hogy aki bármilyen feljelentést juttat a hatóságokhoz, az nevezze magát, mert ellenkező esetben nem lesz figyelembe véve.

Vászon és damaszt

kitűnő minőség — olcsó árak:

RUTTKAY & BOTYE cégnél

— **Börtönre ítélt volt lengyel belügyminiszter.** Varsóból jelentik: A törvényszék ma ítélkezett az 1930 szeptember 6-án Brest-Litovszkban fogvatartott szejm képviselők ügyében. Két képviselő — akik a baloldal és a középpárt vezérei — egyenként harmadfélévi, ketten két és fél évi, hárman pedig öt-öt évi börtönbüntetést kaptak. Vernik volt belügyminisztert harmadfélévi, Vitos volt miniszterelnököt pedig másfélévi börtönre ítélték. Egy képviselőt két évi fogházra ítélték, egyet pedig felmentettek.

— **Ujabb rendelet a cukorárakra.** Bucurestiből jelentik: Az ipar- és kereskedelemügyi miniszter — mint ismeretes — nemrégiben 33 és 35 lejben maximalta a cukor kicsinybeni árát. Ma pótrrendelet jelent meg, amely szerint azokon a helyeken, ahol nincsen vasuti állomás, megengedi, hogy a vasuti állomástól a községig terjedő szállítási költség megfelelő hányadát hozzászámíthassák a maximális árhoz. A rendelet újlag megtiltja a cukor árának a maximális áron felül való árusítását, elrendeli, hogy a kereskedők a cukorra feltűnő módon helyezték el az árakat és felszólítja a közönséget, hogy a rendelet megszegői ellen azonnal tegyenek feljelentést.

— **Súlyos szerencsétlenség Aradon.** Az aradi mentők ma délután beszállították az aradi köz-kórház sebészeti osztályára Mészáros István aradi lakost, akit egy feirobbant sósavas demizson megsebesített. Mészáros István a sósavat tartalmazó demizsonnal a vállán vitte, amely valószínűleg az erős rázástól felrobbant és a kifolyó maró folyadék több helyen összegejtette Mészárosot, azonkívül pedig a szerte repülő üvegszilánkok szintén megsebesítették. A köz-kórházban gondos kezelés alá vették, úgy, hogy pár nap múlva már gyógyultan távozhat onnan.

— **A Zsidókórház sorsjegy húzásának eredménye.** A milliós főnyereményen kívül a következő számokat húzták ki: 2000 lejt nyertek: 2395 29156 57539 109935 3595 30847 59369 113843 3617 32523 69525 115361 3812 39737 69627 122808 6365 41543 81672 129263 24338 14818 85473 145344 25495 51862 90192 28534 52746 92357. 10.000 lejt nyertek: 14116 91634 45651 102758 50819 117993 64650 120742 76266 131879 79580 138997 85218 148202. 25.000 lejt nyert: 59369. 1.000.000 lejt nyert 24812.

Az aradi Hartmann ékszerész-cég fizetésképtelen

Hatvan százalékot ajánlott fel hitelezőinek — Kétfélmillió kétszáz ezer lej tartozás — Az aktívák teljesen fedik ezt az összeget

Egy érdekes, közbecsülésben álló aradi cég: Hartmann Kálmán ékszerüzleté jelentett ma fizetésképtelenséget. A gazdasági viszonyok mostoha volta, a forgalom csökkenése, a dekonjunktúra, amely talán éppen a luxus-áru üzleteknél mutatkozik a legjobban, végül is azoknak a — sajnos, egyre szaporodó — cégeknek a sorába juttatta a Hartmann Kálmán-céget, amelyek nem tudják áruaktárukat mobilizálni, hitelezőikkel szemben vállalt kötelezettségeiknek képtelenek eleget tenni és végül is arra kényszerülnek, hogy kényszer-egyezséget kérjenek.

Hartmann Kálmán 1924-ben vette át az akkori Igaz Sándor-féle ékszerüzletet. Kényszer-egyezségi kérelmében a cég 60 százalékos kvótát ajánl fel hitelezőinek. Fizetésképtelenségét azzal indokolja, hogy a jelenlegi súlyos gazdasági viszonyok következtében, az ékszer-árakban a forgalom lényegesen csökkent, egyes disztárgyak, ezüst- és aranyemlékek évekig heverték raktáron, anélkül, hogy tudták volna adni rajtuk. A jelenlegi helyzethez végül még hozzájárult az ezüst és más diszmutárgyak árának az utóbbi időben történt esése is.

A cég összes tartozásai kétfélmillió kétszáz ezer lejt tesznek ki. Információink szerint, az aktívák teljesen fedik ezt az összeget. A Hartmann Kálmán-cégnek jórészt áruhitelezői vannak. A hitelezők névsorában főképpen bucu-resti-i és külföldi gyárosok szerepelnek. Minden remény meg van arra, hogy a cégnek sikerül megegyeznie hitelezőivel és, hogy továbbra is folytathatja működését.

— **Egy aradi román hírlapíró házassága.** Nastasescu György, aradi román hírlapíró és törvényszéki tisztviselő holnap délután 11 órakor házasságot köt Pollicsék Mária brassói urleánnyal. A fiatalokat dr. Vatian Aurel adja össze. A vőlegény részéről tanu Muntean Gligor főhadnagy Temesvárról, a menyasszony részéről Pollicsék Antal, Brassóból. A fiatal román hírlapíró Aradon általános szimpátiának örvend és ezért ismerősei házassága hírét nagy rokonszenvvel fogadták.

— **Nagyszabású visszaélések egy párisi részvénytársaság körül.** Párisból jelentik: Az Oustrice-botrányhoz hasonló visszaélések ügyében folytat vizsgálatot a párisi ügyészség az Electro-Cables társaság bukása nyomán. A társaság részvényesei ugyanis feljelentették az igazgatóságot, hogy a mérleg körül hamisításokat és sikkasztásokat követett el. Az ügyészség a feljelentés nyomán lefoglalta a társaság összes könyveit és levelezését és megindította az eljárást az igazgatóság és a felügyelőbizottság tagjai ellen mérleghamisítás címén. A felügyelőbizottság tagjai között van Francais marsall, volt miniszter is.

— **A képeslevelezőlapok monopóliuma.** A Monitorul Oficial mai száma közli a képeslevelezőlapok monopóliumáról szóló szentesített törvényt.

— **Epe- és májbetegségeknél, epék és sárgaság eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz a hasi szervek működését élénkebb tevékenységre serkenti.** Klinikai tapasztalatok igazolják, hogy az otthoni ivókúra különösen hatásos, ha a Ferenc József vizet kevés forró vízzel keverve, reggel éhgyomorral isszuk. — **A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.**

— **A magyar devizatorvény új magyarzata.** Budapestről jelentik: E hó 15-én lejár az új devizatorvény alapján a külföldi követelések bejelentésének a határideje. Ezzel kapcsolatosan bizonyos kétségek támadtak az utódállamokkal szembeni követeléseket illetőleg. — Erre vonatkozólag a Nemzeti Bank azt a felvilágosítást adta, hogyha valakinek az utódállamok területén ingatlana van és abból bevételt eredményez, úgy ez is külföldi követelésnek tekintendő és be kell jelenteni.

Magyar Pál budapesti parlamenti képviselő előadása Aradon

Ujra felélednek a román—magyar gazdasági kapcsolatok. — Magyar Pálnak, a magyar parlament tagjának felolvasó-körutja Erdélyben.

A román—magyar gazdasági kapcsolatok rendkívül fontosak, mert a két állam gazdasági élete kiegészíti egymást. Különösen a mostani gazdasági válság világít rá éles reflektorként a román—magyar gazdasági kapcsolatok szükségességére, amit nemcsak Bucurestiben, hanem Budapesten is teljes mértékben tudnak és átérzenek. Épp ezért rendkívül örvendetes az erdélyi és bánági kereskedőegyesületek szövetségének az az elhatározása, amelyről most értesülünk, hogy elhatározták a magyar parlament egyik kiváló tagjának: Magyar Pálnak, a magyar gazdasági élet markáns vezéralakjának meghívását, Erdély nagyobb városaiban egy előadásorozat megtartására, a román—magyar gazdasági kapcsolatok ismertetésének és elmélyítésének céljából.

Magyar Pál, aki kiváló publicista is, nagy szakértelemmel foglalkozott már számos ízben az európai válság megoldásának nehéz problémáival és mint a Budapesti Nemzetközi Vásár egyik elnöke és egy sereg nagy magyar gyár főnöke és igazgatója, gyakorlatilag is szoros kapcsolatban van mindazon problémákkal, amelyeknek helyes alakulásától függ ma a nemzetek közötti árucserc, s közvetve a gazdasági válság helyes megoldása és alakulása.

— **Hatszáz aradi választó nyerte vissza jogait.** A választói névjegyzéket Aradváros vezetősége, a Magyar Párt aradi tagozatának intervenciójára kijavította. Közel hatszáz aradi választópolgár nyerte vissza ezen az alapon választói jogait, amelytől a választási technika zavaskodása, egyik napról a másikra fosztotta meg őket.

— **Az aradi tanítónőképző sorsa.** Az aradi tanítónőképző részéről ma délelőtt egy küldöttség kereste fel Radu Cornel dr. interimár-bizottsági elnököt. A küldöttségben báró Pop Aurelné, az iskolaszék elnöknője és Laugier Henry ezredes felesége, az aradi tanítónőképző igazgatónője vettek részt, akik ismertették a városi interimár-bizottság elnökével az aradi tanítónőképző intézet helyzetét. Amint ismeretes, Iorga miniszterelnök csupán ahhoz járult hozzá, hogy a tanítónőképző intézetet befeljusztse, de a jövő tanévre le akarja építeni az egész tanítónőképző intézetet. A hölgyek küldöttsége a város vezetőségének anyagi és erkölcsi támogatását kérte annak érdekében, hogy a közoktatásügyi minisztérium gazdasági jellegű álláspontjának ellenére is, módot teremthessenek a tanítónőképző további működésére. Radu Cornel dr. megígérte a tanítónőképző-intézet küldöttségének, hogy foglalkozni fog az ügygel és minden lehetőséget elkövet arra, hogy segíthessen az intézet növendékein és tanszemélyzetén.

— **Nagyszabású mulatság készül Radnán.** A Kis- és Kézműiparosok Szövetségének radnai fiókja, folyó hó 18-án, szombaton este fél 9 órai kezdettel, a Szalkay-féle teremben, nagyszabású, táncos egybekötött műkedvelő előadást rendez, amelyen az „Ivan la Teatru” című egyfelvonásos vígjátékon kívül, a „Victoria” című operett kerül bemutatásra. Az előkészítő munkálatok lázasan folynak és Dóák Tódor elnökkel az élén, az agilis rendezőgárda mindent elkövet a siker érdekében, ami a jó szereposztáson kívül, a Lippai Sport Club jazz-band-jének szerepelítésével, előreláthatólag biztosítva van. A mulatság iránt általános érdeklődés nyilvánul meg.

— **Az aradi Magyar Bál rendezőbizottságának nevében** a mai nap folyamán dr. Lőcs Rezső és Dániel Péter felkeresték Serbanu György dr. megyei prefektust, valamint Radu Cornel dr. interimár-bizottsági elnököt, akiket személyesen hívtak meg az aradi magyar társadalmi élet szombatesteremmel kapcsolatos eseményére. Mindketten ígéretet tettek, hogy feltétlenül megjelennek az aradi Magyar Bálon.

Elfogtak három aradmegyei banditát

Összekötözték és kiraboltak négy falusi embert — A banditákat Aradra szállították — A rablótámadók nyomorukkal védekeznek

Vakmerő rablótámadás történt néhány nappal ezelőtt az aradmegyei Apateu község melletti országúton. Pantea Vasile és társa hazafelé igyekezett, amidőn a késő délutáni órákban három felfegyverzett férfi támadt rájuk. Megállásra szólították fel a hazafelé igyekvő falusiakat, akiket összekötözték, majd átkutattak. Zsebeikben nem találtak többet száz lejnél, amelyet a rablók magukhoz vettek és áldozataikat összekötözve, otthagyták az országúton. A falubeliek találtak rájuk és szabadították meg kétségbeesett helyzetükből.

Feljelentésükre megindult a csendőrségi

nyomozás, amelynek eredményeképp a tegnap nap folyamán letartóztatták a tetteseket Gili Károly, Mészáros Sándor és László Antal apateui lakosok személyében s akínél két fegyvert is találtak a házkutatás alkalmával. Az utonállókat a csendőrség ma reggel szállította be az aradi ügyészség fogházába és Lúdosan vizsgálóbíró hallgatta őket ki. Védekezésükben azt hozták fel, hogy a támadás elkövetésére nagy nyomoruk készítette őket, mert már napok óta nem volt annyi pénzük, hogy kenyeret vehessenek. Kihallgatásuk után mindhármukat előzetes letartóztatásba helyezték.

— Európaszerte csökkent a devizakorlátozások következtében a vasúti forgalom. Az év végén megjelent nemzetközi kimutatások szerint Európa minden államában nagy mértékben csökkent a vasutak bevétele, ami a devizakorlátozások folytán előállt áruforalmi csökkenésnek a következménye. A bevétel esése az egyes államokban 7—18 százalékot tesz ki.

— **Feljelentett aradi leány.** Lupulescu Mária aradi lakos feljelentést tett Ruzska Mária ellen. A feljelentés szerint a munkásleány Lupulescu Mária lakásából — ahol étkezni szokott — 2200 lej és egy selyemruhát ellopt. Ruzska Mária a rendőrség előállította és kihallgatása után őrizetbe vette.

— **Kéménytűz Aradon.** Dr. Kell József ismeri aradi ügyvéd Str. Greceanu (volt Perényi-u.) 2. szám alatti házában ma este fél 10 órakor kéménytűz ütött ki. A házbeliek a tüzet csakhamar észrevették, értesítették arról a tűzoltóságot, amely kivomult és a kéménytűzet rövid időn belül eloltotta.

Le a soványítókurával!

— **Miért nem tartod be a soványítókúra pontos előírásait?**

— **Hagyj békén. Nincsen semmi kedvem az éhenhaláshoz, csak azért, hogy pár évvel tovább élhessek.**

— **Anyuskám, ha nagy leszek, a nagy-papa lesz a férjem.**

— **Hogy gondolod kicsikém? Az én papámhoz mennél feleségül?**

— **Miért ne? Te is az én papámhoz mentél.**

— **Felebbezések az aradi zálogház tervezete ellen.** A városi zálogháznak, — mint annak idején megirtuk, — elkészült az alapkiel szabályrendelete, melyet a városi interimár-bizottsága jóváhagyott. Ennek megtörténte után, Aradváros vezetősége a felsőbb fórumok elé terjesztette dr. Jegessy Károly városi főügyész alapítási tervezetét, eljuttatva első sorban is a temesvári kerületi igazgatósághoz, ahol Nicolau közigazgatási vezérfelügyelő tanulmányozza át. A mai nap folyamán vettük az értesítést, hogy az új városi zálogház tervezete ellen kifogásokat emeltek Aradon és ezt hivatalos formában tudomására is juttatták a városi közigazgatási hatóságok felettes fórumainak. A jelen pillanatban két felebbezés íkszik a temesvári kerületi közigazgatási vezérfelügyelőségen, amelyeket Aradról küldtek oda, hogy kifogásokat emeljenek a városi zálogház felállításának terve ellen. Az egyik felebbezést Mitra Sándor, az aradi avarcsanus-párt titkára, hites fordító adta be a városi zálogház alapítási tervezete ellen és értesülésünk szerint, a temesvári közigazgatási vezérfelügyelőség az alapítási tervezetet a két aradi felebbezéssel együtt, továbbítja már a belügy-minisztériumhoz.

— **Dr. Lakatos szánatörvénye, Baden bei Wien, a téli időnyben,** dacára a teljes üzeműk, rietsékelte áron ad teljes ellátást betegeknek és időseknek. Az összes gyógytényezők, — külön szivóosztály dr. Singet Richard egyet. m. tanár vezetésével —, elsőrangú diétás konyha, szórakozások és saját hangos mozi állanak rendelkezésre.

Egy aradi ügyvéd érdekes honorárium-pere

Az ítélet elvi jelentőségű lesz számos hasonló perre

Érdekes keresetet tárgyalt az aradi törvényszék Senciu-dr. Pop-tanácsa, amelynek elvi jelentőségű kihatása van a többi és az aradi törvényszéknél folyamatban lévő, hasonló perekre is. Székely Aladár dr. 1918-ban a biharmegyei Tenkén folytatott ügyvédi gyakorlatot és Laczkó Zsuzsanna nevű tenkei nőt képviselte annak egy peres ügyében. A keresetet meg is nyerte, a közbejött események folytán azonban Székely dr. eltávozott Tenkéről és ügyfelétől nem tudta behajtani követelését. 1925-ben Aradon, az itteni járásbírósnál indította meg az ügyvédi honorárium iránti pert és 2585 lej megítélését kérte a járásbíróstól. A bíróság részben megítélte az ügyvédi honoráriumot és a per felebbezés folytán került most a törvényszék elé.

Laczkó Zsuzsannát Schanneh Béla dr. ügyvéd képviselte, aki pergátló kifogással élt, arra hivatkozva, hogy a polgári perrendtartás világosan előírja, hogy a kereset annál a bíróságnál kell indítani, amelynek hatáskörébe eső területen lakott az ügyvéd, a megbízás átvétele alkalmával. Tekintettel arra, hogy a meghatalmazás Tenkén történt, az aradi törvényszék éppen úgy nem illetékes, mint ahogy nem volt illetékes a járásbírósnál sem az ügy letárgyalására. A tárgyalást elhalasztották.

— **Veszedelemes betörő fölött ítékezett az aradi törvényszék.** Az aradi törvényszék Seracu-Mager-tanácsa ma vonta felelősségre Görös Sándort, akit betöréses lopás miatt tartóztatott le az aradi ügyészség. 1929. októberében Lukács Sándor Vanatori községbeli lakos házában betörők jártak, akik körülbelül 28.000 lej értékű ruhát és készpénzt vittek el. A nyomozás megállapította, hogy a betörést Görös Sándor, Kovács György, Lakatos István, Lakatos Károly és Kovács István követték el, akik tettük elkövetése után eltűntek a községből. Néhány hónappal ezelőtt a csendőrségnek sikerült elfogni Görös Sándort, akit előzetes letartóztatásba helyeztek és ügyében ma tartotta az aradi törvényszék a főtárgyalást, amelyen az elfogott betörőt nyolc hónapi fegyházbüntetésre ítélték. A büntetésből három hónapi vizsgálati fegyházot számítottak bele. Az eltűnt betörők kézrekerítésére az aradi törvényszék körözéseket bocsátott ki.

— **Talált tárgyak.** Az aradi rendőrség közli, hogy a következő talált tárgyakat veheti át tulajdonosa kellő igazolás ellenében: 1. Egy pénztárcát 23 lejjel. 2. Egy CFR inspekciós könyvecskét, egy katonai livretet, egy meghatalmazást és még különböző iratokat Balaj Ilie távirati úr nevére kiállítva. Az állatvásáron a következő, elhagyottan talált állatok vehetők át: 1. Egy veres tehén. 2. Két disznó. 3. Három ló. 4. Egy fehér tehén. 5. Egy barna ló. 6. Egy szürke tehén. 7. Négy kecske. 8. Két fehér ökör. 9. Egy fekete bárány. — A rendőrség ugyanekkor közli, hogy szv. Csencsei Károlyné, ujaradi lakos 1931 december 20-án egy brilliáns fülbevalót elveszített. A becsületlen megtaláló adja át a rendőrkvesztura erkölcsrendészeti osztályán.

FILM KÖZLÖNY

Trader Horn

A legújabb expedíciós filmregény bemutatója a Central-mozgóban.

Afrika forró napja alatt, a vadon ezer veszélyével harcolva, halad előre, célja felé a kis karaván. Horn, a kereskedő, a fehér ember ravasz-ságával hódítja meg nyereszkeskedési vágyának ki-elégítésére a vad törzseket. Bejárja a legsötétebb Afrikát keresztül-kasul, hogy csillogó, értékes elefántcsonttért sötét és néhány méter közönséges rézdrótot adjon cserébe. Tradern Horn, a napbar-nított arcú, edzett szívű elefántcsontkereskedő azonban nemcsak nyereségvágyból hatol be a leg-vadabb területek szívébe, hanem a nagy játékosok esábitó délibábjá után fut, amely minduntalan fel-csillan előtte: a Kaland...

Mint ahogy a tulajdonképpeni szürke cím: „Horn, a kereskedő” egy rendkívül érdekes, minden jelenetében izgalmas, a realitás élénk színeiben csillogó filmdrámát rejt, úgy képezi az egyszerű elefántcsontkereskedő története egy sereg életveszélyes, lebilincselő kaland ragyogó láncolatát. A helyszíni felvételek Afrika változatos panorámáját festik élénk és megismerjük a benszülöt-tek életét, szokásait és egyszerű, de kitérőseikben véresen vad lelkivilágát. A néger tam-tamok egyhangú üteme a velőtrázó „Yu-Yu” harciáltsá-sokba megy át és az emberek bosszuszómia elől még a legvadabb állatok is futva menekülnek.

„Afrika beszél”, ismét megszólal egy filmen keresztül. A legkülönfélébb állatfajok vonulnak fel előttünk csordaszámba: az afrikai bölény, az orrszarvu, a fűgelábu impalla, jávorszarvasok, hiénák, párducok, afrikai vad kutyák és a félelme-tes Simba keverednek egymással harcra az élelemért, uralomért, egy-egy kényelmesebb megél-hetési forrást biztosító terület felett. A folyók hemzsegnek a krokodiloktól és ebben a nagy élet-halálharcban nem egyszer van alkalmuk az éhes dögkeselyűknek lecsapni prédájukra, emberre

vagy állatra, az elbukott félre a gigászi küzdelem-ben.

A rendkívül tiszta fény- és hanghatású felvé-telek tulajdonképpen egy érdekes történetnek ad-nak értékes keretet, melynek hősnője a vadon szívében felnőtt aranyhajú, fehértestű leány, a misszionárius gyermeke, aki vadabb lett a leg-kegyetlenebb benszülöttnél is és akit az Isorga-törzs, Afrika legvérengzőbb beanszülött törzse, istennőként imád. Ez a tiszta, ártatlan arcú, fehér-testű fiatal vadleány, a legsötétebb Afrika orchide-ája, Edwina Booth. Külön fejezetet kellene szentelni ennek az új, exotikusan érdekes megje-lenésű filmszínésznőnek, aki minden valószínűség szerint hamarosan erős konkurrenciát fog terem-teni a filmvilág koronázatlan királynőinek: Marle-ne Dietrich-nek és Greta Garbo-nak. Ed-wina Booth minden mozdulata, szilaj kitérései, ke-gyetlen, érzéki tekintete és gyermekes mosolya eredeti és szélesskálájú filmtelhetségre vallanak.

Kiemelésre méltó az, ahogyan a benszülöttek „volapük” nyelvét beszéli — valószínűleg ügyes hangmimikával. Horn, a kereskedő kitűnő jellem-szerpét Harry Carey játssza, aki a „Bőrra-is-nya-történetek” főhősét eleveníti fel alakításában. Duncan Renaldo egy fiatal, tapasztalatlan ifjú alakjának ad eleveneszerűséget. Az ő szemén ke-resztül ismerjük meg tulajdonképpen a legsöté-tebb Afrika csodáit, belső életét. Kitűnő jellem-alakja a filmnek Rencher o, a benszülött fegy-verhordozó, valamint egytől-egyig az összes beun-szülött szereplők dekoratív figurái.

V. S. van Dycke, a „Pogány” és a „Fehér árnyak” mesterrendezőjének szeniális irányítása mellett készültek a felvételek, Ethelreda Lewis szcenáriuma nyomán. A kitűnően aplikált dialo-gokért Cyril Hume-t Meti teljes elismerés. Min-dent összefogva, ez a film azon kevés filmek közé tartozik, amelyre őszintén rá lehet mondani, hogy érdemes volt megnézni ezt a filmet. cs. p.

Genf lázasan készülődik

Szobák ezrei állanak a leszerelési konferencia delegátusainak rendelkezésére — Uj repülőjáratok, új levélbélyegek a konferenciára

Genfben jelentik: Genf városa erősen ké-szülődik a leszerelési konferenciára. Egy ki-sebb bizottság, élén Genf város egyik promi-nens polgárával, Guillaume Fatioval igen szor-galmasan dolgozik főképp annak az érdekében, hogy a gyűlések és a bizottság munkálatai szá-mára megfelelő helyiséget, továbbá, hogy a résztvevők számára megfelelő hoteleket és la-kásokat biztosítsanak.

A delegátusok és más résztvevő személyek számára kétezernél több szoba áll rendelkezés-re. A szobák árait a városi magisztrátus ál-lapította meg, de ezekből is a leszerelési konfe-rencia résztvevői tíz százalékot kedvezményké-pen kapnak. Ujabbán három hotel épült a leg-modernebb komforttal. Mindegyik szobába te-lefont szereltek fel, úgy hogy a delegátusok

bármikor érintkezhetnek hoteleikből kormá-nyakkal, Penziókban, magánházakban és vill-lakban körülbelül ezer szoba áll a delegátusok és vendégek rendelkezésére.

A svájci szövetségi vasutak a legjobb vas-uti összeköttetésről gondoskodtak. Viszont a repülő-társaságok a repülőjáratok tekintetében kívánnak alkalmazkodni a konferenciának mi-nél kényelmesebbé tételéhez. A város ebből az alkalomból a taxik egységárát is leszállította és a svájci postaigazgatóság új alkalmi levél-bélyegekről gondoskodott. A színházak gála-előadásokat fognak rendezni és a megnyitó-napiján a katedrálisban hatalmas szimfóniákat fognak játszani. Az eddigi megállapodások szerint valószínűleg husvét táján a néhányhe-tes tanácskozásokat meg fogják négy hétre szakítani.

Ezelőtt harminc esztendővel...

Semmi sem új a nap alatt — Az Aradi Közlöny segélyakciója és a munkanélküliség — Divat-háború és egyébek

A kirobbanó események világát éljük. Ke-leten tüzek lobognak, a japán—kinai konfliktus lángjai, valamint az indiai események fáklya-énye. Európa a gazdasági válság réme alatt görnyed és Genfben leszerelési konferenciára gyűlnek össze a héke-apostolok. Árvizek, von-natkatasztrófák, tömeggyilkosságok és külö-nféle események tartják izgalomban a világsaj-tót. Ebben az eseménytorlóadásban érdekesnek tartjuk, hogy egy kis visszapillantást adjunk azokról az érdekes momentumokról, amelyek harminc év előtt keltették fel az emberek ér-deklődését Aradon. Álljunk meg hát néhány percre és peressük vissza a rohanó idő ho-mokszemecskéit, keltsük új életre a harminc év előtti eseményeket, melyek most új ér-dekességet nyertek a mult reflektorfényében, his-szen ami akkor történt, az ma már tulajdon-képpen történelem.

Elsárgult, régi könyv fekszik előttünk, az Aradi Közlöny 1902-es évfolyama. Hal-kan zizegnek a fakó lapok, amint felnyitjuk a megfelelő számot: 1902-ik év január hava. Mi történt Aradon és a külföldön, a nagyvilágban, vagy a távol exotikus földeken, erről hűségesen beszámol az Aradi Közlöny eliakult, régi példánya. A távirati, telefonjelentések alapján itt állanak a külföldi események. A mo-dern technika leggyorsabb hírszolgálati eszkö-ze, a rádió még a jövő méhében szunnyadt...

Aradi eseményekről szóló érdekes jelenté-seink annak a közkeletű aranymondásnak je-gyében eleveníthetők fel, hogy „Semmi sem új a nap alatt”. Legégetőbb problémáink: a mun-kanélküliség, ingyenkonyha, akkor is nagyon aktuálisak voltak már. Komor, fekete betűkkel kiált segélynyújtásért: „Ingyen kenyér!” című sorozatunk egyik közleménye. Ez az akció tel-jesen az Aradi Közlöny segélynyújtási akciója volt, amelyhez mindenki csatlakozott, aki csak Arad érző szívé, jótékony társadalmá-hoz számította magát. Ezen a napon az Aradi

Első Takarékpénztár adománya nyitja meg a gyűjtőket, majd K a b d e b ó János dr. és I s s e k u t z László dr. járulnak hozzá nyomor-enyhítő akciónkhoz, 10—10 koronával, vala-mint fejenként „50—50 darab ebédjegyet adományoztak az ipartestületi szálláson megfor-duló, munkanélküli szegény iparossegédek ja-vára”.

Az aradi munkanélküliek egy hét tagból álló küldöttséget menesztettek Sarlot Do-mokos főkapitányhoz, a Vaggon-várából elho-csájtott 210 munkás miatt, akikkel úra szapo-rodott a munkanélküliek nagy tömege. Kérték a főkapitányt, hogy tegyen lépéseket az iránt, hogy az elbocsájtott munkások lehetőleg mun-kát kapjanak, ha nem, megelégszenek segély-lyel is, bár azt nem tartják célravezetőnek, mert a munkanélküli segély csak ideiglenesen segít a bajon. Azután megbeszélték Sarlot Do-mokos főkapitánnyal, hogy miként lehetne a segélykiosztást legcélszerűbben keresztülvinni, Akárcsak 1932-ben...

Társaság-rovatunk egy fényes esküvőről számol be. Szalay Károlynak, az aradi ügyvédi kamara akkori elnökének bájos leányát, Janka kisasszonyt feleségül vette J ó s a Gyula dr. kalocsai törvényszéki bírő. A polgári házasság funkcióját az anyakönyv-vezető helyett, maga Institoris Kálmán polgármester végezte, míg Csécsi Imre re-formátus lelkész megható beszéddel áldotta meg az új pár frigvét.

A legújabb párisi híradás a Divat Ófelsé-ge berkeiből áru el diszkrét titkokat: „Mit hord egy sikkes párisi nő 1902-ben a karpere-cén?” címmel. A következő tizenhárom tár-gyacska: négylevelű lóhere (szerencse), bog-lár (hűség), amethyst-sziv (őszinteség), cse-ngettű (az egyenes út), átfurt sou (kellem), disznócska (a gonosz tekintet ellen), boróka-bogyó (egészség), kigyócska (örökké tartó szerelem), régi pénz (szerencse a játékban), mogyoró (hosszu élet), patkó (szerencse az üz-letben), elefántcsont-kürt, vagy korállok: (min-den kísértés ellen) s a tizenhárom szám, a hi-zelgés által való szerencsétlen baleset legyő-zésére.

Legérdekesebbek, a közönséget minden

időben érdekelték és mindig érdekelni is fog-ják — a színpalak közül kiszivárgó indiszkrét-crök. A „Páholy” című francia bohózat előadá-sa aznap a bonviván zsábája miatt elmaradt Aradon és helyette a „Madarász”-t vették elő. Nagyon ismerős, megszokott hangzású mon-dat fejezi be a „Madarász”-ról közölt kritikát. „Közönség igen győren volt”. Híába, semmi sem új a nap alatt...

Azonban ezt a megnyilvánuló közönyt az aradi közönség részéről 1902-ben arra magva-rázták, hogy a Leszkay-regime irányítása „színházunknak nagyon is kétes jelleget köl-csönzött”. Itt jön a színházi pikantéria a la 1902. „A divatos áramlatnak megfelelően, a színház az erkölcs, az izlés ellen olyan méte-lyező faktorrá válik, amely az iskola, a tem-plom éveken keresztül folytatott népnemesítő hivatását teljesen lerontja és beviszi a gyer-mekszoba családi szentélyébe a ledérséget, a leromlott izlést és kiöli a tiszta erkölcs, az igaz művészet iránti fogékonyságot. És mind-ezt azon jelszó alatt, hogy a közönségnek szemérmertlenség, trágárság és minél kevesebb ruha, öltözk kell.”

A Fokföldön dörögtek az ágyuk és ropog-tak a gyilkos fegyverek. Két európai, civilizált nép vívta élet-halál küzdelmét a gyarmati igé-retföld birtoklásáért. Javában tombolt az an-gol-bur háború és a hadiszerence hol az on-goloknak, hol a buroknak kedvezett.

„Krüger megbízásából Schalkburger al-elnök kérdést intézett az összes bur parancs-nokokhoz, hogy milyen feltételek mellett volnának hajlandók a fegyvert letenni. Most beérkeztek a bur tábornokok válasza, ame-lyek egyhangulag úgy szólnak, hogy: Tel-jes, feltétlen függetlenség, vagy harc, — amíg az utolsó bur is elvérzett a csatatéren.

Az újszerűség érdekességével hatnak a mult eseményei így, a jelen forgatagában fel-ldézve és jól esik egy pillanatra megállni, hogy visszatekintsünk arra, ami már elmúlt, ami ma már tulajdonképpen nem egyéb, mint törté-nelem, Cs. P.

FÓRUM

A felszámolt hitközségi adó

Tekintetes Szerkesztőség!

Becsés lapjuk egyik minapi számában szóvá tették az aradi zsidó hitközség adóbehajtási akcióját, megemlékezvén arról is, hogy a hátralékos hitközségi adókat állami szervek igénybevételeivel, tüzzel-vassal be akarják hajtani.

Tényleg megjelent ma nálam és feltételezem, hogy más, igen sok adóalanynál, ha nem is a végrehajtó, de a pénzügyigazgatóság egyik kiküldöttje, a pénzügyigazgatóság felosztásával, a hátralékos hitközségi adóknak záros határidőn belül való kifizetésére.

Idáig a dolog rendben volna, mert elvégre megcsókhatunk már, hogy a mai briliáns viszonyok mellett, amikor a legtöbb adófizető polgár jövedelme az utóbbi évek jövedelmének alig egy tizedrésszére redukálódott, a reánk kivetett különféle adókat — még ha a föld alól is vesszük — fizetni kell, de szerény véleményem szerint, nincsen rendben sehogy sem, hogy akkor, amikor a munkanélküliek ezrei az uccán vannak, a tisztviselőket az üzletlenség nyomasztó hatása alatt el kell bocsátani és a kereskedőre más, mint koldus, nem nyúlja az ajtót, ugyanakkor a zsidó hitközség az időpontot alkalmasnak találja a hitközségi adókat 1930. évben 60 százalékkal és 1931-ben további 25 százalékkal felemelni.

A legszomorúbb a dologban az a tény, hogy ezen önkényes adókvetés alól nincs menekvés, mert a hitközség állapítja meg maga a tagokra kirovandó terheket, ugyanő tárgyalja le a felebezéseket is és minden esetben el is utasítja azokat, azután pedig az amugy is agyonzaklatott áldozat mehet panaszra a sőt hivatallhoz, mert a további felebezéshez sem pénze, sem idege nincs már. Végeredményben tehát annyi hitközségi adót kell mégis fizetni, amennyit a bölcs bizottság a zold asztalnál megállapított.

Alázattal kérdem tehát, nincsen fórum, mely ilyen basáskodás ellen megvédjen? Az a szerencsétlen halandó, aki a mai viszonyokat végig kell, hogy küzdje, teljesen ki van-e szolgáltatva a hitközség önkényének, csak azért, mert véletlenségből zsidónak született?

Mindezekről szeretném mások véleményét is hallani és vagyok soraim közléséért előre is köszönetet mondva, kiváló tisztelettel:

Egy régi előfizető.

Színház — Irodalom — Művészet

Katya van a kertben — A kör négyyszögese

— Komédia-bemutatók az aradi Magyar Színházban —

Két komédiát mutatott be ma este a színház prózai együttese. Az első, az erdélyi Kádár Imre fordításában, mulattató fordulatokkal tarkított vígjáték, amely tetszett a közönségnek. A második a híres Katejev-féle szovjetházassági paródia, teljesen idegen még paródiájában is a mi közönségünknek mentalitása előtt s épp ezért, nagy részvétlenség kísérte a színészek ambiciózus, de lehetetlen szerepekre feszített játékát.

Az első vígjáték szereplői, élükön Tasnádyval, tetszettek. A szovjetparódia komédiájában Bárdos Klári, Bárdi Teréz, Tasnády és Balázs követte el minden lehetőt, de hiába. Az igényteljes aradi közönségnek nincs szüksége hasonló irodalmi kirándulásokra, melyek még kuriózitásukkal sem mulattattak. Ennek felismerése azonban az igazgatóság s nem a színészek feladata. (jg.)

* A Lehár-grandoperett jubiláris előadása. Ma már egész Erdély közönsége elragadtatással beszél az óriási sikert aratott grandoperetről: a „Mosoly országáról”. Vasárnap este a színház igazgatósága jubiláris előadásra tűzte ki a darabot.

* A színház igazgatósága a bérletkéhez. A színház igazgatósága ezúton kéri fel a bérletké, hogy esedékes bérletkijáratásokat haladéktalanul tizessek le a színház pénztáránál vagy a színház irodájában.

Stan Vidrighin volt vasuti igazgatót 220 ezer lej kártérítésért beperelte a pankotai börgyár

Szerencsétlenség a vasuti átjárónál — Az autó teljesen összetört, az egyik utas egész életére munkaképtelenné vált

Érdekes keresetet tárgyalt ma az aradi törvényszék dr. Costa—Constantinescu-tanácsa. A keresetet a pankotai „Rotor” börgyár indította Stan Vidrighin volt vasut igazgató, illetve a CFR. ellen. A kereset előzményei a következők:

Az arad—bráti vasutvonalon, Pankota és Kerek állomások között, súlyos kimeneteli szerencsétlenség történt 1930. október 7-én. A vasuti sineken itt országut vezet keresztül, amelyen Pankota felé haladt a börgyár „Buick” márkájú autója. Amint a sinekhez ért, akkor kanyarodott ki az út melletti domb mögül egy tehervonat. Mivel fékezni már sem az autó, sem pedig a tehervonat nem tudott, az összeütközés elkerülhetetlen volt. A tehervonat teljesen összetörte az autót, amelynek utasai kirepültek a kocsiból és kivétel nélkül súlyosan megsérültek. Életveszélyes állapotban szállították a kórházba az autó négy utasa közül Szabó Elemért, aki felépült ugyan sérüléséből.

Uj Grozavescuf fedezett fel Aradon a bécsi Operaház igazgatósága

Érdekes levél Róna Dezső volt aradi szin igazgatóhoz

Feltűnést keltő levelet kapott a bécsi Operaház igazgatóságától Róna Dezső, az aradi Magyar Színház egykori igazgatója. A levélben az Operaház igazgatósága intenzíven érdeklődik Badescu generális fia után, aki, mint Róna tanítványa, a kolozsvári Román Operaházban kapott elhelyezést arra az időre, amíg egyetemi tanulmányait az egyetem jogi fakultásán befejezi.

Bécsi szakkörök a fiatal Badescu hangjában egy új Grozavescu értékeit sejtik és annál is inkább feltűnő a bécsi Operaház érdeklődése, mivel ugyanaz a bécsi impresszárió, Lautenstern érdeklődik a fiatal operaénekes iránt, aki annak idején a tragikus halált halt Grozavescu Traiant fedezte fel az osztrák császárváros és utána a világhír számára. Róna igazgató a bécsi levélről haladéktalanul értesítette egykori tanítványát.

* Az aradi Városi Színház heti műsora. Csütörtökön este: Román előadás. — Pénteken este: Román előadás. — Szombaton este fél 9 óra: Potyautas. Énekes, táncos bohózat-udonság, először. Történik a Zeppelin-léghajóban, Major Kató, László Andor, Felhő Ervin fellépésével. Bérlet 24. Sorozatszám: 112. — Vasárnap délután 3-kor: Tatárjárás. Zöldhelyi Annával, Major Katóval, László Andorral, Felhő Ervinnel. Nagyon olcsó mozhelyiárakkal. Sorozatszám: 113. Délután fél 6-kor: Potyautas. Énekes, táncos udonság, másodszor. Rendes helyiárak. Sorozatszám: 114. Este fél 9-kor: Mosoly ország. Lehár grandiozus operettje. Sorozatszám: 115.

* A Potyautas. A Janovics-társulat próza-együttese premierrel bucsuzott az aradi közönségtől és nyomban utána az aradi operettgyűjtés egy igen kedves, nagyszerű udonsággal kedveskedik az aradi közönségnek, amikor szombaton este bemutatja Aradon a „Potyautas”-t. Ennek a kiváló táncos, zenés bohózatnak minden kvalitása megvan arra, hogy közönségét kellemesen elszórakoztassa.

* Dr. Buda László előadása a rádióban. Rendkívül élvezetes előadásban volt része ma délután 5 órakor a rádiókedvelők közönségnek. A budapesti Stúdió mikrofonja előtt Buda László dr., a Dunaposta hírszolgálati iroda főszerkesztője tartott előadást „Napi jeremiádk” címen. Buda László főszerkesztő végtelenül szellemes modorában, ötletektől sziporkázó módon tárgyalta a köznap szürke élet apró-cseprő eseményeit, a hétköznapi ember humoros szemszögén keresztül nézve. A kedves, mindvégig rendkívül szórakoztató és éles előadást nagyon sokan hallgatták Aradon is és mindenki, aki csak végighallgatta, kitűnően szórakozott.

azonban egész életére munkaképtelenné vált.

A baleset után a gyár 220 ezer lej erejéig keresetet indított a vasut, illetve annak igazgatója, Stan Vidrighin ellen. A beadványban a gyár előadta, hogy a baleset helyén rendkívül forgalmas országut-szakasz van, ennek dacára a vasut az országutat nem zárta el sorompóval, amint az elő van írva, hanem az teljesen szabadon áll. Veszélyessé teszi a helyzetet az is, hogy az átjáró kanyarodóban és egy domb mellett van, így tehát sem az országuton haladó kocsit, sem pedig a mozdonyvezető nem tudja áttekinteni a terepet. A balesetet megelőzően a vonat semmiféle jelzés nem adott, holott ez is elő van írva. Állításainak igazolására a gyár több tanut nevezett meg, kérve azok kihallgatását. Az aradi törvényszék a mai napra tűzte ki ennek az ügynek a tárgyalását, a CFR. képviselőjében megjelent ügyvéd újabb tanuk kihallgatását kérte, aminek a bíróság helyt is adott és a folytatólagos tárgyalásra újabb határnapot tűzött ki.

Dr. Roth Marcell előadása az Anyák Iskolájában

Érdekes értekezés a modern gyermeknevelésről.

Általános érdeklődés mellett folyt le az Iparos Otthon nagytermében ma délután a Kölcsey Egyesület három éve megszokott Anyák Iskolájának ezévi megnyitó előadása. A hallgatók között főleg nők voltak, de számos férfi is helyet foglalt a hallgatóság soraiban, mivel a Kölcsey Egyesületnek ezek a társadalomnevelő előadásai nemcsak az anyák, de a szülők modern szabad iskoláját is jelentik. Azoknak a szülőknek az iskolája, akik tudatában vannak annak, hogy akkor, amikor minden megváltozott körülöttünk, a gyermekek nevelése sem történhetik a régi, talán nem is mindig bevált házirecept szerint.

Ennek a vezető gondolatnak volt meggyőző magyarázója ma délutáni előadásán Róth Marcell dr. egyetemi magántanár, a kitűnő aradi sebész, aki ez alkalommal a gyakorlott sebész biztonságával nyult — ebben az esetben nem az operációra váró beteg testhez — az emberi lélek problémáihoz.

Róth Marcell dr. értékes, nagy figyelemmel és elismeréssel kísért előadásában a társadalom és a nevelés fejlődésének természetes kapcsolatairól beszélt és annak vezető gondolatait a következők voltak:

Bevezetésében rámutat a szülők iskolájának praktikus jelentőségére, amely egyrészt abban nyilvánul meg, hogy az új nevelés helyes elvei a szülők lelkében tudatosává válnak és a családi nevelést helyes mederbe fogják terelni, másrészt ezeknek a tanoknak az elterjedése folytán a szülők erkölcsileg kényszeríteni fogják az iskolát hogy az élet követelményeitől ne zárkózzon el és az iskolai nevelés is modernizálódjék.

Rávilágított ezután arra, hogy a nevelés, mint életünk bármely vonatkozása, szorosan és szervesen összeütköz az aktuális társadalmi berendezkedéssel, amely a nevelésre is természetesen rányomja bélyegét. Ismertette a társadalomtudomány fejlődését, valamint annak filozófiai irányait (Comte, Spenser, Marx).

— Uralkodó és elnyomott osztályok harca vonul végig a történelmen — mondotta és ez az ellentét a magyarázata annak, hogy kiváló pedagógusok eszméi nem tudnak eljutni a társadalom legszélesebb rétegeihez és nem tudtak az egész emberiség közkincsévé válni. A jövő társadalmi kell majd hogy megalkossa és univerzálissá tegye a nevelésnek azt a formáját, amelyet a kollektív nevelés jelent és amelyre sikeres kísérletek már harminc évvel ezelőtt Angliában, majd Ausztriában, Németországban és legutóbb Oroszországban megindultak.

Dr. Róth Marcell előadását az egybegyűltek nagy tetszéssel fogadták. Az Anyák Iskolájának a jövő hét szerdáján dr. Balogh Ernő, a borosjenői író-őorvos lesz az előadója.

Rendőri mesterfogások

Erdekes apróságok a modern kriminalisztika fegyvertárából

A modern rendőrségek tökéletes és a maga nemében művészi számba menő működése teljes mértékben igazolni látszik a detektívregények minden fantasztikumát. A rendőrgyökök, népies nevükön detektívek igen gyakran bámulatos éleseszűségről és tisztánlátásról tesznek tanúságot. Így például ezelőtt néhány hónappal Lyonban egy félvilági nőt megfojtva találtak a lakásában. A kutató rendőrnek feltűnt, hogy a hullán talált kézlenyomat formája azt bizonyítja, hogy a gyilkosnak rendellenes alkotású ujjai voltak. Megkísérelte a saját ujjlenyomatával a hullán talált foltokat utánózni, ez azonban csak úgy sikerült neki, ha a mutatóujját eltorzította. A gyilkos mutatóujja minden kétséget kizáróan tehát torzalku lehetett. Az előállított gyanúsítottak között az egyiknek éppen ilyen mutatóujja volt és a vizsgálat során csakugyan beismerte, hogy ő a gyilkos.

Egy kis belga faluban megalkotottak egy asszonyt. A nyomozó detektív figyelme a szobában talált hamutartóra esett. Maga is erős dohányos volt és így tisztában volt a különböző dohányfajták hamuival, a hamutartóban azonban egy kevésbé ismert algiri dohány hamuját találta. A falubeli dohányárustól azután megtudta annak a férfinak a pontos személyleírását, aki nála algiri cigarettákat vásárolt. Így fogták el a tettest.

A nyomozótechnika egyre inkább a szolgálatába állítja a tudományt. A váltókon vagy más értékpapírokon kaparás által elkövetett hamisítást, amit a szabad szem észre sem vesz, fényképezés útján állapítják meg: a fénykép ugyanis a kaparás helyén a papír többi részétől elütő színeződést mutat.

Erdekes az, ahogyan a vérfoltból, legyen az bármilyen régi is, a vér minőségét biztosan megállapítják. Az is bámulatos, ha körülményes is, hogyan tudják „azonosítani” a legborzalmasabban eltorzított hullákat is.

A nyomozóközégek éleslátásának egyik példája a következő eset is: Franciaországban a múlt nyáron egy gyújtogató fölött öltek. A vádlott körömszakadtáig tagadott és mármár úgy látszott, hogy a bíróság felmenti. Az egyik detektív megjegyezte, hogy a gyújtogató lábnyomából arra következtet, hogy annak talpán egy kis keményedésnek kell lennie. A vádlott lábáról lehúzták a csizmát és a talpán csakugyan megtalálták a bőrkeményedést, amely a lábnyomra tökéletesen beillett. Ennek következtében azután a bíróság a vádlottat elítélte.

Az igaz, hogy a gonosztevők sem maradnak tétlenül a tudomány haladásával szemben és leleményességben nem maradnak a nyomozóközégek mögött.

Barbat Coriolan
aradi rendőrkapitány.

Kavarognak a belpolitikai események

Megvan a hárommilliárdos kölcsön — A vereson kérdése Iorgához — „Meg kell szüntetni azt a rendszert, hogy a politikusokat magánbeesületükben támadják” — Cáfolják a román áruk bevitelének tilalmát Lengyelországba

Bucurestiből jelentik: A „Curentul” értesülése szerint, Argetoianu külföldi útja sikerrel járt, amennyiben a tervezett három milliárdos kölcsön sikerült megszereznie. A kölcsönből egy milliárdot a monopóliumbevételeivel, egy milliárdot pedig a petróleumilletékek révén befolyó jövedelemmel garantálják. A harmadik milliárd egy külön kölcsön, amely egy éven belül visszafizetendő.

A belpolitikában egyébként újra kavarnak az események. Az Indreptarea tegnapi száma cikket közölt Averescu tábornok tollából, aki kérdést intézett Iorga miniszterelnökhöz, hogy miből építette sinaiai és mangaitai házait és hogyan és miből adhat alkalmazottainak olyan fizetést, amiből azok is házat tudnak építtetni.

Iorga ma a Neamul Romanescben és az Adeverulban válaszol és kijelenti azt, hogy sinaiai házat három év alatt építette és mangaitai házában telkét 35.000 lejért vette és az építkezési költségek egy részével még mindig tartozik az építésznek. Egyébként ezeket a dolgokat úgy tekinti, mint nem politikai természetű támadásokat és a bíróság elé fogja állítani azt, aki magántermészetű ügyeibe beavatkozik. Meg kell, hogy szűnjön az a rendszer, hogy politikusokat magánbeesületükben támadjanak meg.

A politikai köröket még mindig élen foglalkoztatja a mezőgazdasági adósságok konvertálásáról szóló törvényjavaslat. Ezzel kapcsolatban Radu földművelésügyi miniszter kijelentette a sajtónak, hogy még hét-nyolc napig tartanak a konverziós szakbizottság tárgyalásai, azután a parlament agrárbizottsága elé terjeszti végleges szövegezés céljából a törvényjavaslatot.

Lapunk más helyén számoltunk be olyan bucaresti-i hírekről, amelyek szerint a lengyel-román határon százával állanak a román vagonok, mert a lengyel kormány megtiltotta a román áruk bevitelét. Ezt a híradást a Neamul Romanesc ma megjelent száma cáfolja és leszögezi, hogy a határon egyetlen fennakadt vagon sincs és a hírből csak annyi igaz, hogy január elsején lejárt Románia és Lengyelország között a tengeri (kukorica) kontingentálására vonatkozó egyezmény, addig, amíg létre nem jön az új egyezmény, addig a tengerre a rendes lengyel vámtarifa van érvényben. Tehát az a hír, hogy az összes áruk bevitelét megtiltották volna, teljesen alaptalan. A mai minisztertanács után Vasilescu Carpen kereskedelmi miniszter az újságírók előtt ismételtén kijelentette, hogy a lengyel árubeviteli tilalomról szóló hír teljesen alaptalan.

Magyarország nem szállhat szembe

Gróf Károlyi Gyula nagy beszéde az egységes párt ülésén — A magyar kormány nem támogatja a sportegyleteket, hogy részt vegyenek a losangelesi Olimpiáson

hitelezőivel

Budapestről jelentik: Az egységes párt ma esti ülésén gróf Károlyi Gyula miniszterelnök hosszabb beszédben foglalkozott azokkal a teendőkkel, amelyek a kormány legközelebbi programját képezik. Rámutatott arra, hogy azt a bizonytalanságot, amely egész Európa gazdasági és pénzügyi területein uralkodott, még egy fokkal növelte a német-francia jóvátételi kérdés mikénti elintézése.

— Senki sem tudja jelenleg megmondani, hogy miként fog alakulni a helyzet — folytatta beszédét a magyar miniszterelnök — a kormánynak azonban adott helyzetben tudnia kell, hogy miként kapcsolódhat bele.

Károlyi gróf ezután rátért arra, hogy a transfermoratórium szerinte módosítást igényel és elmondotta, hogy Károlyi báró pénzügyminiszter a nemzeti bank elnökével, Popo-

vics Sándorral együtt ebben az ügyben tárgyal jelenleg Genfben és ha visszatért külföldi utjáról, módjában lesz talán a kormánynak olyan rendelkezéseket léptetni életbe, amelyek az itthoni érdekeltségek javára szolgálnak, így a záloglevelek szelvényeinek pengőben való fedezését és a jegybank mielőbbi kamatlábelszállítását.

— Intézkedéseinket igyekezünk mindig a külföldi hitelezőinkkel való békés meggyezés útján életbeléptetni, mert mi gyengék vagyunk ahhoz, hogy hitelezőinkkel szembeszálljunk. Németország esetleg tehet erősebb lépéseket, de mi ilyen esetben nem tudnánk többé az állami hitelt fenntartani.

Ezután Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter jelentette be, hogy egy törvényjavaslatot fog benyújtani a parlament elé, amely a rendőrség fegyverhasználati jogának újabb szabályozásáról szól. Az új törvényjavaslat jogot ad a rendőrségnek olyan néptömegek szétosztására is, amelyeknek szétosztását a hatóságok eirendelték, vagy amelyeknek szétosztása a közbiztonság érdekében szükséges.

Az ülésen Mayer Jánost társelnöknek választották meg. Egyébként nagy érdeklődés kíséri a közönség részéről a losangelesi olimpiászra küldendő sportegyletek sorsát. Gróf Károlyi Gyula miniszterelnök ebben az ügyben kijelentette az egységespárt ma esti értekezletén, hogy az állam nem hajlandó külföldi vándútát áldozni arra, hogy a sportegyletek részt vehessenek a losangelesi olimpiáson, bármennyire is elismerő érdeklődéssel figyeli a magyar sport szép teljesítményeit.

— Külföldi hitelezőinkkel szemben nem volna fair dolog, ha erre nagyobb összegű külföldi valutát áldoznánk, azonban ha a külföld támogatását ajánlaná fel, természetesen nem zárkoznánk el az elől, hogy a magyar színek részt vegyenek a losangelesi olimpiáson.

Adakozzunk

a munkanélkülieknek!

SPORT KÖZLÖNY

Nagy botrány egy bécsi profi-klub

Csűrökben szállásolta el és éhezlette a játékosokat a menedzser — Az svájci turája körül utolsó mérkőzésen több játékos levonult a pályáról, mert nem voltak képesek játszani az éhségtől

Bécsből jelentik: A téli sportutazások során a bécsi Bewegnug XX., egy másodosztályú proficsapat is turára ment. Még karácsony előtt utaztak a csapat és hét mérkőzést bonyolított le Svájcban. A bécsi sportköröknek feltűnt, hogy az egyébként jó kvalitású játékosokból álló Bewegung feltűnő gyenge eredményeket ért el és hét mérkőzésből csak egyet nyert meg, egyet döntetlenre fordított, ötöt pedig közöttük az utolsó mérkőzést 11:1-re elveszítette. Már ekkor olyan hírek kerültek napfényre, hogy a turázó csapat körül nincs minden rendben.

Most hogy a bécsi csapat hazaérkezett, szenzációs részletek kerültek nyilvánosságra. A játékosok elmondották, hogy menedzserük, bár elegendő pénzt kapott a

svájci kluboktól, azt nem adta oda a játékosoknak, hanem magának tartotta meg s a futballisták nem a szállókban, hanem pajtákból és csűrökben aludtak és alig kaptak valamit enni.

Az utolsó mérkőzésen már annyira éhesek voltak a játékosok, hogy a meccset nem bírták végigjátszani és öt játékos a mérkőzés közben levonult a pályáról, mire a bíró lefújta a mérkőzést. Vacsorára csak egy kávét kaptak, azután a padlásra küldte a futballistákat aludni a menedzser.

A bécsi sportszövetség a botrányos ügyben bevezette a vizsgálatot és valószínűleg szigorú büntetést fog mérni az embertelen menedzserre.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Tíz százalék drágasági pótlékot kapnak a CFR aradi tisztviselői, akiknek háromezerkétszáz lejen aluli fizetésük van

Ebben az évben ugyanazt a fizetést kapják a vasuti tisztviselők, mint 1930-ban — Milyen levonások lesznek a fizetésekből

Bucurestből jelentik: Az 1932-ik évre a CFR vezérigazgatósága a vasut alkalmazottainak fizetésére ugyanazt az összeget irányozta elő, mint 1930-ban. A fizetésekből azonban levonják az 1931-es áldozati adót, valamint azt a tizenöt százalékot, amelyet ebben az évben az állam összes alkalmazottaitól levonnak. Ezekbe a fizetésekbe nem számítják be a technikai munkások stb. napidijait és ugyancsak nem számítják be a subszpektorok és ellenőrök többleteit. Ezeknek a fizetéséből ugyancsak levonják mindazokat az összegeket, amelyeket az állami tisztviselők fizetéséből leszámítanak.

A nyugdíjalapra tíz százalékot fognak levonni azoknál a tisztviselőknél, akik a nyugdíjpénztár tagjai és öt százalékot azoknál, akik a segélypénztár tagjai. A négy és nyolc százalékos adót a nyugdíjalapra vagy segélyalapra

szolgáló tíz, illetve öt százalék levonása után megmaradt összegből fogják számítani. A lakbérpótlékból, családi segélyből nem eszközölnek levonásokat. Azoknak a tisztviselőknél, akik Bucurestiben működnek és akiknek havi bruttó fizetése nem haladja meg a 3200 lejt, 15 százalék drágasági pótlékot utalnak ki, míg azok, kik Aradon, Brailában, Brassóban, Csernovitzban, Campinán, Chisinauban, Kolozsváron, Constantában, Craiovában, Focsaniban, Galatiban, Iasiban, Nagyváradon, Ploestiben, Szatmáron, Nagyszebenben, Marosvásárhelyen és Temesváron működnek, 10 százalék drágasági pótlékot kapnak. A 3200 lejen felüli fizetésű tisztviselők nem kapnak drágasági pótlékot. Azok, akiknek 3000 lejen aluli fizetésük van és akik nem a fentemlített városokban működnek, nem kapnak drágasági pótlékot.

Teljesen megszűnt

a Görögországba irányuló állatexport

A görög kormány feltűnést keltő intézkedése — A görög importőrök nem fizethetik ki a szállított áruk ellenértékét — Veszélyben a gabonaexport is

Román kereskedelmi körökben általános megdöbbenéssel beszélnek a görög kormány egyik olyan intézkedéséről, amely közelről érinti az itteni exportőröket. A görög kormány intézkedésének értelmében — és ezt most már hivatalosan is megerősítették — a görög importőröknek tilos kifizetniük azokat az összegeket, amelyeket a szállított áruk ellenértéképpen a külföldi kereskedők követelnek.

Ennek az intézkedésnek egyenes következménye az volt, hogy a Görögországba irányuló állatexport teljesen megszűnt. Különösen érinti a görög kormány intézkedése a dobrudzsai és délbesszarábiai exportőröket. Nem érdektelen megemlíteni, hogy hír szerint addig, amíg a román export teljesen megszűnt, a lengyelek és csehek exportja megélnéül és állítólag ezeknek az országoknak az exportőrjei meg is kapták követeléseiket. A Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége most feliratot intézett a kormányhoz, amelyben figyelmezteti, hogy a jelenlegi körülmények mellett nagyon könnyen elveszthetjük évekkal ezelőtt nehezen megszerzett görögországi piacunkat. Nem lehetetlen, hogy a kormány már a közeljövőben jegyzéket fog küldeni a görög kormánynak, amelyben kérni fogja, hogy tegye lehetővé a román áruk exportját és adjon módot arra, hogy az itteni exportőrök megkaphassák görögországi követeléseiket.

A görög kormány intézkedése azonban nemcsak az állatexportot, de a gabonakivitelt is közelről érinti, annál is inkább, mivel a délnai kikötőkben lévő kereskedők nagyobb mennyiségű gabonát, búzát és főleg kukoricát adtak el Görögországnak, még pedig oly feltétellel, hogy a lekötött mennyiségeket februárban és márciusban szállítsák. Abban az esetben, ha a görög kormány továbbra is ragaszkodik eredeti rendelethez, akkor a Görögországba irányuló gabonaexport is teljesen megszűnne.

A román gazdasági életet egyébként egymásután érik a meglepetések. Mai lapszámunkban röviden megemlékeztünk arról, hogy a csehszlovák kormány bevezette a változó vámtarifát, ami azt jelenti, hogy a gabonára és a lisztre újabb vámokat rónak ki és ezzel mintegy megnehezítik a Csehszlovákiába irányuló román gabonaexportot.

A mai napon pedig a lengyel-román határon lévő Grigore-Ghica állomásfőnöke táviratilag jelentette a CFR vezérigazgatóságának,

hogy a lengyel kormány betiltotta a román áruk bevitelét Lengyelországba. Később a vasut igazgatóságának, valamint a román illetékes köröknek valóban sikerült megállapítani, hogy a lengyel minisztertanács valóban betiltotta a gabona, gyümölcs és bőrárak behozatalát, míg más árucikkekre nézve a bevételi tarifát jelentékenyen felemelte. A rendelkezés következtében többszáz vagon torlódt össze a Grigore-Ghica állomáson. A lengyel kormánynak ez az intézkedése diplomáciai és politikai körökben kínos meglepetést keltett, annál is inkább, mivel arról nem is értesítették előbb a román kormányt. Románia elhatározta, hogy varsói követe útján felvilágosítást kér az ügyben.

Bonyodalom a tisztviselői fizetések körül

Nem tudni, mennyivel csökkentik a fizetéseket — A nyugdíjasok nem kapták meg a szükséges igazolványt

A pénzügyminiszter rendelete érkezett ma az aradi pénzügyigazgatósághoz, amelynek értelmében január hó 20-ikától a köztisztviselői fizetéseket folyósítani kell. A rendelettel szemben azonban a helyzet az, hogy az új tisztviselői fizetéseket még mindig nem állapították meg és így nem lehet tudni, hogy azok mennyivel lesznek lejjebbitve. Ugyanez áll a nyugdíjakra is, amelyekre a rendelet szintén vonatkozik. Azonban egy előző rendelet szerint a nyugdíj nem lehet nagyobb a tényleges fizetésnél, a hivatalok tehát a nyugdíjasoknak nem tudják kiállítani a szükséges igazolványt, amellyel a tényleges tisztviselői fizetéseket igazolják és amely nélkül nem fizethetik a nyugdíjakat. Az értesítés mellett azonban a minisztérium semmi kiutalást, vagy hitelezést nem adott a szükséges összegek visszatartására, úgy, hogy a rendelet alapján, ha közben az akreditív nem érkezik meg, a fizetéseket nem lehet folyósítani.

A nyugdíjakra vonatkozólag Caba Gyula pénzügyigazgató kijelentette, hogy a kiizetések folytatódások lesznek, vagyis annál a hónapnál folytatják, amelyre már nem adtak nyugdíjat. A nyugdíjasok tehát egyelőre a levonás nélküli összegeket fogják kapni, mivel a szállítás csak január hó elsejével lépett érvénybe.

Ne hagyja magát félrevezettetni!!!

az olosó, sovány, éretlen „BÁNATI” izetlen, taplószzerű „Ementhali” címen áruba bocsájtott SAJT-tal, a valódi DORNA-VATRAI vitamindus, omióos, zsíros EMENTHALI-sajttal, melynek ára kgr.-ként 100.— lejtől feltelé és kapható Aradon minden jobb esemegeüzletben.

Erdély vezérképviselése és lerakata az „AROMÁT” tejtermék speciális üzlet, Arad, volt Asztalos Sándor-ucca 3. szám.

Aradon egymásután állítják le az autókat

A forgalomból kivont kocsit után nem kell fizetni az illetéket

Az aradi pénzügyigazgatósághoz különösen az utóbbi napokban több bejelentés érkezett az aradi autótulajdonosok részéről, akik az autó után kivetett illeték törlesztését kérték, azon a címen, hogy az autót leállították és azt kivonták a rendes közlekedésből. A tömeges kérelemmel kapcsolatban kérdést intéztünk az aradi pénzügyigazgatóság illetékes ügyosztályához, ahol a következő felvilágosítást kaptuk:

— Különösen télen adják vissza igen sokan hajtási igazolványaikat és ezzel egyidejűleg értesítik a pénzügyigazgatóságot arról, hogy törölik a kocsit után kivetett illetéket. A törvény ugyan nem tesz különbséget leállított és forgalomban lévő autó között. Akinek kocsija van, annak fizetnie kell a törvényes taxát. Tekintettel azonban a mai gazdasági helyzetre, a pénzügyigazgatóság hozzájárul a taxák törlesztéséhez, hogyha az autó tulajdonosa a rendőrség autógyógyosztályától hozott bizonyítvánnyal igazolja, hogy úgy a hajtási engedély, mint az autó rendszámát visszaadta és az autót leállította. Viszont, ha a kocsit ismét forgalomba helyezi, úgy a rendőrség erről nyomban értesíti a pénzügyigazgatóságot, ahol előjegyzésbe veszik a forgalombahelyezett kocsit.

— Aradi valutaárak, Dollár 169.50, cseh korona 5, schilling 20, dinár 2.95, pengő 23, svájci frank 33.20. — Devizák: New-York 168.75, Belgrád 3.02, Berlin 40.25, London 590, Milano 8.80, Páris 6.75, Prága 5.02, Bécs 19.50, Zürich 33.05.

— Meghívás. Tisztelettel hívom meg kereskedőtársaimat és azt a nagyszámu érdeklődő közönséget, amely válságkutató eddigi előadásainkat nagy tömegben kereste fel, a vasárnap délelőtt 11 órakor a Kereskedelmi Testület nagytermében megtartandó negyedik konferenciára. Előadó Lakatos Aladár bankigazgató lesz. A keret, amelybe mondanivalóit foglalja: „A Kreditanstalt-tól a Marmorosch bankig” jellegzetesen mutat rá a vetítő tükörrre, amelyben a nagy gyakorlati tapasztalatokkal gazdag megfigyelő a gazdasági tudomány elméleti felismeréseitől támogatva, a betegség lázvonalaán a gyógyulás lehetőségeit mutatja be. Egyben meghívom az érdeklődőket hétfőn, 18-án este 8 órakor ugyancsak a Kereskedelmi Testület nagytermében tartandó adó-előadásunkra is. Előadó itt dr. Rácz Sándor ügyvéd lesz. Tisztelettel: Domán Sándor, az Aradi Kereskedelmi Testület elnöke.

— Csökken Amerikában is a milliomosok száma. Mellon amerikai pénzügyi államtitkár kijelentette a pénzügyi bizottság előtt, hogy 1929 óta az amerikai milliomosok száma 23.496-tal csökkent. Az amerikai törvények szerint azokat tekintik milliomosoknak, akiknek évi jövedelme meghaladja az 50.000 dollárt. Ezeknek a száma 1929-ben 43.184, 1930-ban 38.650, 1931-ben azonban már csak 19.688 volt.

— Még mindig vannak jó üzletek. A Schering kocszművek koncernjéhez tartozó drezdai fényképezőpapírgyár most megtartott közgyűlésén 64 százalékos osztalék fizetését határozták el. — Vagy pedig: A Woolworth angol áruházi részvénytársaság, amely amerikai anyaintézetétől függetlenül vezet üzleteit, a nagy világválság ellenére 1931-ben 4.21 millió font sterling nyereséget ért el az előző évi 3.68 millióval szemben. A részvénytársaság 70 százalékos osztalékot fizet.

Gyárosok! — Exportőrök!

Aki vevőkörét nagyobbítani akarja.
Aki biztosítani akarja a kapacitásának megfelelő vevőkört.
Aki elbocsájtott munkasait vissza akarja venni.
Aki nem akar megfújni a mai gazdasági viszonyok alatt.
Aki fejlődni — gyarapodni akar:
AZ VEGYEN RÉSZT a 932-ös tavaszi, közelkeleti, telavivi (Palesztina)

nemzetközi mintavásáron!

Jöjjen olcsó társasutazásunkkal **Palesztinába!**

Március 17-től április 14-ig tartó kirándulásunk résztvevői, összesen 17.500 lejért (ebben Konstancától Konstanciáig, a közös utazási költségeivel együtt minden kiadás benne van, csak a hajón való élemezés nem) megtekintik a Szentföldet, résztvesznek a fenti világhírlíttatáson, a Világakkabiádon, a világhírű urini karnévalon és tanulmányozhatják az ottani ipari és kereskedelmi viszonyokat! Mindkét ügyben részletes felvilágosítással szolgál: A telavivi nemzetközi mintavásár erdélyi és magyarországi beszerző irodája Cluj. Str. Avram Iancu 18.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej. vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szót hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kiírt szavak átlazandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszleveggyel ellátott kérdézőkérésre válaszolunk. Ajánlatok feladás levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetések vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.
APRÓHIRDETÉSEKET ESTE 9 ÓRÁIG VESZÜNK FEL.

Kereskedők és Iparosok!

Mindentelje ipari munkálato-kértés kereskedelmi kikkért **fogaztat** készítünk **eserében** a legfinomabb anyagból és elsőrangú kivitelben készít:

Frida D'Moujalledt fogműterme

Arad, v. Boros Béni-tér 37.
 Foghuzás (érzéstelenítéssel)... L. 40
 Randolf koronák — fogak drbjá... L. 100
 Fehér fogak kaucukra... L. 50
 Arany koronák (garantált 22 karátos) L. 400
 Koronák — fogak — pátina és fehér aranyból is készöl. — Vidékieknek teg munkálatok 24 órán belül eszközöltetlek.
 Dr. Spanier fogorvos vezetése mellett.

HÁZASSÁG.

MISLÖBB férjhezmennek. Hozományom másfélmillió Leu. Megbízottam: **NAGY JENŐ**, Budapest, Rákóczi-ut ötvenhét/b. 2478

FÉRJHEZMENNE független özvegyasszony nagyobb vagyonnal, — árvalány, ingatlan és készpénzhozománnyal, — gyáros leánya hozománnyal vagy benő-süléssel. Közölje személyi adatait, jövődöbelijére vonatkozó óhajait, azonnal megteszem elvett ajánlataimat. **NAGY JENŐ**, Budapest, Rákóczi-ut ötvenhét/b.

NŐSÜLNÉNEK: amerikai állampolgár, műszaki vállalatnál, — uradalmi intéző, — iskolaigazgató, — vasutas. Férjhezmenendők vagy hozzátartozók bizalommal írának **NAGY JENŐHÖZ**, Budapest, Rákóczi-ut ötvenhét/b.

LAKÁS.

KÜLÖNBÉJÁRATU butorozott szoba, fűdősobával kiadó, Str. Crisan (Karolina-ucca) 5. 135

KIÁDO a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-ut) 3. 800

ELEGANSAAN butorozott szoba előszobával, I. emeleten. február 1-től kiadó, v. Szabadság-tér 5-6. 178

KERESSEK KÉRTES MODERN MAGÁN-HÁZAT bérbe két egymástól független három-háromszobás lakással, fűdősobákkal és mellékhelyiségekkel, lehetőleg a belvárosban. Címeket „Modern maránház” jellegre az Aradi Közlöny kiadó-jába kérék.

KÉTSZOBÁ, konyhás I-só emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadó-jában.

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főúton kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadó-hivatalában. 200

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ZONGORA, keveset használt, acélszerkesztő, kereszttauros, hárompedálos, Stengl Mignon, olcsón eladó. Str. Cosbuc 33., uccai lakás. 194

ALT-WIEN virágcsereptartó, vitrinek, perzsaszőnyegek, festmények, tükrök, ebédő, háló, szalon, uriszobaberendezések, Biedermayer íróasztal és szalonnok, antik tállaló, kristály dísz tárgyak, vitrintárgyak, scheslon, hintaszék, ágyak, asztalok, székek, szekrények, női és férfi-bundák, antik órák, zongorák, hegedűk, ékszerek, gobelinek, selyem-schálak, függönyök, storeok, ezüst és alpaca evő-eszközök, villanylámpák, ezüsttárgyak, dísz tárgyak stb. kaphatók. **SALGONE** bizományi üzlete, Str. Horia (Széchenyi-ucca) 1. Neuman-palota. 1000

NEM KELL BERAKTAROZAS ÉS KEZELÉSI KÖLTSEGET FIZETNIE. Helyezze el bizalommal eladó tárgyait 10 év óta fennálló bizományi üzletben, hol eladó tárgyai gyors eladásáról gondoskodom. Sürgősen keresek keleti perzsaszőnyeget, antik komódokat, szalonnokat, szekretereket, modern ebédő és hálóberendezéseket, ezüsttárgyakat, briliáns ékszereket, antik órákat, uriszobabutor, fotelokat, függöny, storeokat, dísz tárgyakat, stb. **SALGONE** bizományi üzlete, Str. Horia 1 (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

KITÜNO, jókarban levő 2 litres vasbordók eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadó-jában. 200

RUHAFOGAST vasból keresek megvételeire jó állapotban levőt, esernyő tartóval felszereltet. Címeket az Aradi Közlöny kiadó-hivatalába kérék. 240

ALKALMAZÁS.

PERFECT fiatal szakácsnő, éves bizonyítvánnyal, szobaleány mellé felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadó-jában. 186

MEGBIZHATÓ főzni tudó mindenes 15-re felvétetik. Horváth, Erzsébet-körut 68.

Mindenütt beszélnek

az előkelő budapesti

BRISTOL-szálló

olcsó áraitól.

Szobák (a fekvéstől függően) kitűnő napi ellátással már

12 pengőtől

kaphatók.

Dunai szobák kilátással a gyönyörű budai hegyvidékre méltányos áron.

Bristol-menü 2 pengő 40 fillér

Mindennap ötórás tea és tánc. Kávéházi áruk.

Vacsora rendes polgári áron. Tánc.

Hosszabb tartózkodás esetén további engedmények

Bristol-szálló

8220 Budapest—Dunapart.

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszállója vezetése alatt megnyitott **Központi fekvés (József körut 4.) a Nemzeti színházai szomszár.**

TELEFON: 1. 320—30.

Minden modern kényelemmel berendezve.

Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok!

A vidéki társaságok találkozó helye!

HIRDESSZEN

a 47 éve fennálló

„Aradi Közlöny”-ben!

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

CSÜTÖRTÖK. JANUÁR 14.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Dinicu zenekar. Könnyű román zene. 19.10. Dinicu zenekar. 20.40. Német szerzők B. példakkal. 21.15. Munteanu énekesnő Bock-dalokat ad elő. 21.30. Szimfonikus hangverseny. — **Budapest.** 10.15. Gramofon hangverseny. 13. Déli harangszó. 13.05. Czicza József és cigányzenekarának hangversenye. 5. Kubán Endre meséi. 6. A termőtálat. 6.30. A rádió házikvartettinek hangversenye. 7.30. Angol nyelvoktatás. 8. A Malcsiner jazz-zenekar hangversenye Weygang énekszámival. 9.30. Az európai műsorcsereorozatban a jügoszláv rádióállomások műsorának közvetítése. Majd: cigányzenekar és argentinai tangóbend hangversenye. — **Bécs.** 12.30. Cerda zenekar. 13.40. Gramofon. 41.10. Alpési dalok. gramofon. 16.30. Sánta János (basszus) és Schmidt Jaro (hegedű) hangversenye. 20.25. Népszerű zene. 22.20. Haydn vonósnégyesek. 1. G-dúr, 2. B-dúr. 23.15. Kávéházi tánczene. — **Belgrád.** 11.30. Gramofon. 13.05. Rádiózenekar. 17. Gramofon. 17.30. Nemzeti dalok. 18. Jazz. 20.30. Vendégloji zene. 21.30. Hangverseny az európai műsorcsere keretében. — **Berlin.** 17.30. Mozart szimfóniák. 19.15. Karének. 20.30. Offenbach ciklus. Vert-Vert c. operetta. — **Frankfurt.** 21.15. Strauss János: A királypó

csipkekendője. 24. Táncczene. — **Langenberg.** 18. Hangverseny. 21. Szórakoztató zene. 01.10. Táncczene. — **Prága.** 12. Gramofon. 13.35. Rádiózenekar. 16.30. Kucsera hegedűművész játéka. 20.20. Katonazene. — **Riga.** 22.30. Nicolai: A windsori vig nők c. operája. — **Róma.** 18.30. Barata szoprán áriaestje. 18.45. Könnyű zene. 21. Gramofon. 22. Szimfonikus hangverseny. — **Svájci Romand adó.** 21. Magyar est. 1. Lippay Imre: hiriapiró csevegése. 2. Arany János: A walesi bárdok. Ádý Endre: Három vers. Herczeg Ferenc: A huszár, mese. 3. Gerök énekesnő magyar népdalokat ad elő Oláh Rudi cimbalomkísérettel. — **Varsó.** 13.35. A filharmonikusok ifjusági hangversenye. Magyar zene.

PÉNTEK, JANUÁR 15.

Bucuresti. 13. Gramofon. 14. Gramofon. 18. Rádiózenekar. 21.10. Rádiózenekar. 20.40. Gramofon. 21. Verdi: Aida gramofonon. — **Budapest.** 10.15. A Budapesti Koncert Szalonzenekar hangversenye. 13. Déli harangszó. 13.05. Hangverseny. 5. Két régi magyar színész (Szentgyörgyi, Várady). Heltai Nándor előadása. 6. Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye. 7.15. Gyorsiró tanfolyam. 7.45. Gramofonhangverseny. 8.30. Drechsler Ottó németnyelvű előadása: „Die Entwicklung der ungarischen Anekdoten.” 9. A Mándits szalonzenekar hangversenye. 11. Szatmári Tibor zongoraversenye. 12. Toll Árpád és Jancsi cigányzenekarának hangversenye. — **Bécs.** 12.30. Brunner zenekar. 13.40. Eitem Zimbalist lemezek. 14.10. Gramofon. 16.35. Ze-

nés hangjáték. 18. Hangverseny. 20.40. Gramofon. 21.15. Kienzl Vilmos: Urvast c. operája. 23.45. Táncczene. — **Belgrád.** 12.05. Rádiózenekar. 13.05. Harmonika. 13.45. Gramofon. 16.45. Gramofon. 18. Rádiózenekar. 21.30. Hegedűjáték. 22.20. Dalest. 22.30. Mckranjac zongoraművész játék. 23.40. Cigányzene. — **Berlin.** 17.30. Hegedűverseny. 18. Dalok. 22.30. Zenekari verseny. 23.50. Zilzer Ibolyka hegedűversenye. Csatlakozóan szórakoztató zene. — **Katowice.** 17. Közzene. 18.35. Könnyű zene. 19.15. Könnyű zene. 21.15. Filharmonikusok Varsóból. — **Langenberg.** 18. Hangverseny. 21.30. A langenbergi állomás 5 éves jubileuma, majd 01-ig tánczene. — **Milano.** 17.40. Gramofon. 17.50. Könnyű zene. 18.10. Egy Beethoven-szonáta. 22.20. Kamarazene. — **Prága.** 12. Gramofon. 13.20. Gramofon. 18.05. Az Ondrzsicsek négyes hangversenye. 20.20. Stepanek hegedűművész hangversenye. 21.55. Beethoven: Trió. 22.30. Schulhoff Erwin zongoraművész. 23.20. Gramofon 24. Oratóiítés. — **Róma.** 18.30. Brunetti szopránénekesnő dalestje. 18.45. Könnyű zene. 22. Offenbach: Boccaccio c. 3 felvonásos operettje.

A szerkesztésért
STAUBER ISTVAN
 felel.